

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та оподаткування
к.е.н., доц. _____ Володимир ЛИТВИНЕНКО
“ _____ ” _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

**ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧУ**

Сокіл Софії Василівні

Спеціальність 071 – Облік і податкування

(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»

(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи **«Обліково-контрольне забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу»**
затверджена наказом ректора НУБіП України від 23 жовтня 2025 року № 2471«С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2025.12.12.

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові акти України; наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених; матеріали науково-практичних конференцій; статистичні дані; інтернет-ресурси; матеріали власного спостереження автора, дані обліку і звітності ТОВ «Спрейфорс»

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні аспекти обліково-контрольного забезпечення управління запасами підприємства.
2. Облікове забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу .
3. Контрольне забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.

Перелік графічного матеріалу (за потреби): таблиці, рисунки.

Дата видачі завдання «_____» _____ 2024 р.

**Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи**

(Підпис)

Любов МИСЬКІВ
(прізвище та ініціали)

**Завдання прийняв до
виконання**

(Підпис)

Софія СОКІЛ
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ	6
1.1. Економічна сутність поняття «запаси».....	6
1.2. Класифікація та оцінка запасів підприємства.....	12
1.3. Сучасні підходи нормативно-правове забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.....	21
<i>Висновки до розділу 1</i>	27
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження.....	29
2.2. Документальне забезпечення обліку запасів підприємства.....	35
2.3. Аналітичний та синтетичний облік надходження та вибуття запасів підприємства.....	42
2.4. Особливості розкриття інформації у фінансовій звітності про запаси підприємства.....	53
<i>Висновки до розділу 2</i>	59
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	60
3.1. Методичні прийоми контролю за наявністю та рухом запасів підприємства.....	60
3.2. Внутрішній контроль запасів в сучасних умовах ведення бізнесу.....	64
3.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю запасів та напрями його поліпшення для потреб управління в умовах військового стану.....	69
<i>Висновки до розділу 3</i>	72
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	85

Реферат
на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за темою
«Обліково-контрольне забезпечення управління запасами
підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу»

У магістерській кваліфікаційній роботі досліджено особливості обліково-контрольного забезпечення управління запасами в сучасних умовах ведення бізнесу, наведено ряд пропозицій щодо поліпшення обліку і контрольного забезпечення управління запасами враховуючи специфіку діяльності ТОВ «Спрейфорс» Київської області, Обухівського району, м. Миронівка.

У вступі обґрунтовано актуальність питань, які досліджуються у роботі, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження інформаційну базу та апробацію результатів дослідження.

В першому розділі охарактеризована економічна сутність поняття «запаси» та «виробничі запаси», наведено наукове обґрунтування класифікації та оцінки запасів. Досліджено сучасні підходи нормативно-правового забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.

В другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства, розглянуто аналітичний та синтетичний облік надходження та вибуття запасів підприємства та надано пропозиції щодо поліпшення обліку. Розглянуто та обґрунтовано питання щодо особливостей розкриття інформації у фінансовій звітності про запаси підприємства.

В третьому розділі магістерської кваліфікаційної роботи значне місце відведено контрольному забезпеченню управління запасами підприємства, розглянуто методичні прийоми, завдання внутрішнього контролю та основні джерела внутрішнього контролю управління запасами підприємства. Узагальнено результати дослідження внутрішнього контролю запасів та запропоновано ряд напрямів його поліпшення для потреб управління в умовах військового стану.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено отримані результати дослідження та наведено пропозиції щодо удосконалення обліково-контрольного забезпечення управління запасами в сучасних умовах ведення бізнесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: облік, контроль, запаси, виробничі запаси, управління.

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах нестабільних економічних відносин кожний суб'єкт господарювання намагається досить оперативного реагувати на усі нестандартні ситуації ведення фінансово-господарської діяльності, а також достатньо грамотно будувати бізнес-план щодо розвитку підприємства та стратегію ефективного управління запасами. Запаси, як один із активів займають значну питому вагу у структурі активів підприємства, що значним чином впливає на формування витрат. Забезпечення запасами на підприємствах усіх форм власності, належне відображення інформації у бухгалтерському обліку та контроль за їх надходженням, вибуттям, зокрема відображенням у фінансовій звітності залишається під пильною увагою, як внутрішніх так і зовнішніх користувачів.

Отже, актуальність теми даної роботи полягає в дослідженні методики обліково-контрольного забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу, надання пропозицій щодо ведення обліку запасів та поліпшення внутрішнього контролю зокрема.

Значний внесок у розвиток теорії бухгалтерського обліку та контролю, зокрема дослідження питань обліку доходів і фінансових результатів діяльності, зробили українські вчені: Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Гуцаленко, Т.О. Гуренко, М.Я. Дем'яненко, В.А. Дерій, В.Б. Моссаковський, П.Т. Саблук, В.В. Сопко, В.В. Сопко та інші.

Серед видатних зарубіжних вчених, що здійснили вагомий внесок у висвітлення питань формування та визначення фінансових результатів на різних історичних етапах та контролю фінансових результатів слід назвати зарубіжних науковців: Дж. Дзаппу, В. Котрулі, Л. Пачолі, А. Піетро, Л. Флорі; Б.Ф. Баррема, Л. Батардона.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є обґрунтування теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій спрямованих на вдосконалення обліково-контрольного

забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.

Відповідно до поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність поняття «запаси», «виробничі запаси» як об'єктів обліку і контролю;
- навести класифікацію та оцінку запасів;
- провести оцінку нормативно-правового регулювання обліково-контрольного забезпечення управління запасами на підприємстві;
- навести організаційно-економічну характеристику ТОВ «СПРЕЙФОРС»;
- розглянути сучасні підходи документального забезпечення обліку запасів підприємства;
- надати оцінку обліку руху запасів досліджуваного підприємства;
- дослідити технологію проведення інвентаризації запасів на підприємстві
- навести методичні прийоми контролю за наявністю та рухом запасів підприємства;
- дослідити особливості внутрішнього контролю запасів в сучасних умовах ведення бізнесу;
- узагальнити результати внутрішнього контролю запасів та надати пропозиції для прийняття управлінських рішень щодо поліпшення формування та використання фінансових результатів.

Об'єктом дослідження є методика та процес обліково-контрольного забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та прикладні аспекти, поліпшення обліково-контрольного забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу.

Методи дослідження. При дослідженні питань обліково-контрольного забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення

бізнесу з метою поглибленого аналізу та вирішення визначених в магістерській кваліфікаційній роботі задач використовувалися такі методи: аналіз і синтез, індукції та дедукції (при дослідженні процесу обліку і контролю запасів на підприємстві); методи анкетування при опитуванні працівників досліджуваного підприємства; економіко-статистичні методи: індексний, кореляційно-регресійний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України; наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів та практиків, довідково-інформаційні видання, матеріали Державного комітету статистики України, матеріали науково-практичних конференцій, статистичні та звітні дані, бухгалтерська звітність підприємства, джерела мережі Інтернет, а також інша науково-методична, навчальна та періодична література за напрямом дослідження.

Апробації результатів. Основні результати дослідження, викладені в магістерській кваліфікаційній роботі, публічно обговорювались на відповідних конференціях, а саме: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Система бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сталого розвитку», присвяченій 125-й річниці з Дня народження провідного науковця з бухгалтерського обліку та фундатора облікової аграрної науково школи – РОГАЧЕНКА Сергія Микитовича, що відбувалась 16-17 жовтня 2025 року в м. Київ –м. Умань. Тези доповідей «Особливості облікового забезпечення управління запасами підприємства за НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»».

Структура та обсяг роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг магістерської роботи становить 91 сторінка. Робота містить 17 таблиць, 6 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел налічує 67 найменування на 9 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ

1.1. Економічна сутність поняття «запаси»

Управління запасами на підприємстві в сучасних умовах господарювання є досить важливим етапом ведення бізнесу та формування управлінської інформації для потреб керівництва з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Адже рух запасів у значній кількості, залежно від потреб управління господарською діяльністю, де своєчасне та достовірне відображення інформації у бухгалтерському обліку, фінансовій та управлінській звітності знаходиться під пильною увагою не лише працівників адміністративного управління, але й інших категорій управлінців.

Важливе значення у розвиток теоретичних основ обліку і контролю запасів приділили такі відомі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Бутинець Ф.Ф., Валусь Б.І., Голов С.Ф., Жилкіна Л.В., Гуцайлюк З.В., Кужельний М.В., Лінник В.Г., Рудницький В.С., Ткаченко Н.М., Сопко В.В. Зокрема, Рибалко О.М. та Болдуєва О.В., Б. Нідлз, Е. Хендріксон, Р. Ентоні, Левін В. С., А. Велш, Х. Андерсен, Єрофеєва В. А., Соколов Я. В., Даніел Г. Шорт, Ліберман Л. В., Луговий В. А., Д. Міддлтон, Новодворський В. Д., Розенберг І. А. та інші. Проте основні питання щодо розвитку питання економічної сутності поняття «запаси» та «виробничі» запаси залишаються завжди актуальними та потребують поглибленого вивчення та уточнення.

Основний нормативний акт НП(С)БО 9 «Запаси» визначає теоретичні та методичні підходи до формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства. Згідно зазначеного НП(С)БО 9, запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;

- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

За МСБО 2 «Запаси», запаси: утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу; перебувають у процесі виробництва для такого продажу або існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або наданні послуг. Варто зазначити, що саме запаси є оборотними активами, які призначені для продажу або споживання протягом одного операційного циклу або дванадцяти місяців з дати балансу [35].

Важливо зазначити, що теоретичні основи формування інформації про запаси у бухгалтерському обліку деталізовано розкрито не лише у НП(С)БО 9 «Запаси» [37] та МСБО 2 «Запаси», а й у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [36], де описано особливості відображення у фінансовій звітності.

Значний огляд літературних джерел дає можливість стверджувати, що зародження «запаси» як економічної категорії беруть з початку 90х років ХХ століття разом із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» із змінами та доповненнями, запровадженням та використанням положень стандартів бухгалтерського обліку.

Любченко Н.Л. та Кравченко О.В. акцентують увагу на трансформації економічної ролі запасів у період воєнного стану. Автори зазначають, що запаси набувають функції стратегічного резерву, який забезпечує стійкість оперативного циклу підприємства в умовах порушення логістичних ланцюгів і різких цінових коливань. На думку авторів, економічна сутність «запаси» проходить певну трансформацію від традиційного розуміння як елемента оборотних коштів до інструменту хеджування системних ризиків [28].

Семенова С.М. та Кравчук І.В. розглядають «запаси», як подвійну економічну категорію, що одночасно виступає і джерелом імобілізації

обігового капіталу та необхідною умовою безперервності виробничо-збутової діяльності. На погляд авторів потрібно виокремити діалектичний характер поняття «запаси», а саме зазначають, що оптимальний обсяг запасів мінімізує сумарні витрати на їх утримання [23].

Так, Коваленко О.В. пропонує оцінити запаси через їх конвертування у грошові кошти без втрат, адже запаси зберігають статус активу лише за умови перевищення чистої вартості реалізації над балансовою вартістю. У протилежному випадку вони перетворюються в приховані збитки підприємства [21].

Вдалим, на нашу думку, є визначення Третяк В.В., який акцентує вагу на часовому аспекті – економічна цінність запасів обернено пропорційна тривалості їхнього перебування на складі. Він вважає, що чим вища оборотність, тим повніше реалізується економічна сутність «запаси» як частина обігового капіталу [59].

Іншу точку зору щодо економічного значення «запаси» має Федак Л.М., який зазначає, що запасами є ресурси (активи), які у даний момент не використовуються та є власністю підприємства, перебуваючи на складах підприємств (постачальників та споживачів) або в інших призначених для зберігання місцях, які утримуються для забезпечення діяльності: виробництва, продажу, перепродажу, а також використовуються для управління підприємством [60, с. 161].

На наш погляд, подане трактування поняття «запаси» дещо викривляє сам зміст економічного поняття запасів, з точки зору некоректного формулювання щодо визначення часового проміжку використання запасів та їх перебування на складах контрагентів.

З нашої точки зору, найбільш вдалим є визначення подане Дмитренко А.В., який зазначає, що запаси повинні відповідати певним ознакам, а саме:

- бути власністю підприємства;
- виступати у формі матеріальних активів;

- мати призначення бути використаними у процесі виробництва (для виробничих підприємств), у процесі реалізації (для виробничих і торгівельних підприємств);
- постійно витрачатися, реалізовуватися та замінюватися новими (процес відновлення);
- перетворюватись в грошові кошти протягом року або одного нормального операційного циклу [15, с. 150].

Термін «запаси» є більш ширшим поняттям, оскільки запаси можна розглядати не лише активів, які є власністю підприємства, але й розподіляти їх на матеріальні та оборотні активи.

Так, Дубініна М.В. виокремлює поняття «складські запаси», де розподіляє їх на два види:

виробничі запаси – це матеріальні цінності, що знаходяться на складі підприємств виробничої сфери і призначені для подальшого використання;

товарні запаси – матеріальні цінності, які знаходяться на складі, але призначені для продажу [17, с. 47].

У наукових працях науковці в більшій мірі, зосереджують свою увагу на трактуванні поняття «виробничі запаси», які належать до категорії запаси. Адже усі суб'єкти господарювання, особливо підприємства, які займаються виробництвом, мають у своєму розпорядженні склади де зберігаються виробничі запаси, які згодом відпускають у виробництво для виготовлення готової продукції займають значну питому вагу серед запасів загалом. Тому особлива увага приділяється також поняттю «виробничі запаси».

Критична оцінка з боку вчених-економістів щодо трактування економічної сутності існуючих визначень «запаси» та «виробничі запаси» не однозначна. Адже у окремих літературних джерелах зустрічаються ще й такі терміни, як «матеріальні запаси» та «товарно-матеріальні цінності». Тому необхідно більш детально розкрити погляди науковців щодо сутності кожного із наведених понять (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Характеристика поданих наукових підходів вченими-економістами
до визначення поняття «запаси» та «виробничі запаси»**

Економічна сутність поняття, що використовується	Характеристика терміну	Автор
Запаси	резерви матеріальних ресурсів підприємства	В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко [63]
	Запаси є предметами праці, які одноразово використовуються у виробничому процесі, а свою вартість повністю переносять на готову продукцію. Оотожнювати поняття «матеріальні ресурси» із запасами не можна, оскільки останні включають лише предмети праці. Поняття «матеріальні ресурси» є більш широким, а терміни «запаси», «предмети праці» є лише їх частиною	Л.О. Рубан, Т.І. Яковенко [50]
	складова частина предметів праці, які беруть участь у виготовленні продукції, але, які безпосередньо ще не задіяні у виробничому процесі, споживаються протягом одного виробничого циклу і всю свою вартість переносять на вартість кінцевого продукту	О.І. Гадзевич, Т.А. Шпятиковська [10]
	активи, що придбані зі сторони або самостійно виготовлені й утримуються підприємством для продажу, використання у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб за умови їх повного споживання в одному операційному циклі	Н.М. Бондаренко А.М. Ярьсько [2]

Продовження табл. 1.1

Виробничі запаси	матеріальні оборотні активи, які протягом операційного циклу використовуються в повному обсязі для створення продукції, товарів, надання послуг, виконання робіт, а також для будь-яких господарських чи управлінських потреб підприємства	Подольчук О.А [43]
	це придбані або самостійно виготовлені запаси, що підлягають подальшій переробці на підприємстві або утримуються для іншого споживання у ході нормального операційного циклу і характеризуються речовою формою, макроекономічним змістом, мікроекономічним призначенням та наявністю облікової складової	Коваль Н.І. [23]

У Податковому кодексі України визначено, що запаси – це активи, вартість яких може бути достовірно визначена, для яких існує ймовірність отримання їх власником – суб’єктом господарювання економічної вигоди пов’язаної з їх використанням та які містять: сировину призначену для обслуговування виробництва, в т.ч. шляхом виконання господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, включаючи адміністративні потреби; готової продукції з врахуванням господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною призначеною для продажу, яка відповідає певним технічним характеристикам.

Досить цікаве визначення наводить Стригун Н., а саме «запаси – є одним із основних ключів порятунку фірми чи підприємства із скрутного фінансово-господарського становища...» [53]. Мова іде про майно призначене для реалізації протягом звичайного операційного циклу чи з метою виробничого користування для виробництва і продажу товару ...» [53].

Отже, проведені дослідження економічного терміну «запаси» дозволили зробити висновки, що єдиної думки щодо зазначеного поняття вченими-економістами так і не досягнуто. На нашу думку, запаси – це важливі для підприємства активи, які знаходяться у його розпорядженні з метою відпуску у виробництво або для подальшого перепродажу, як у процесі господарської діяльності споживаються повністю та повністю відносять вартість на готовий продукт (товар) та використовуються протягом року або одного операційного циклу.

1.2. Класифікація та оцінка запасів підприємства

Запаси становлять значну частину активів підприємства, займають ключове місце у бухгалтерському обліку, значним чином впливають на грошові потоки та формування фінансового результату. У сучасних умовах невизначеності, порушення логістичних потоків, впливу інфляції, військового стану та інші значні фактори певною мірою впливають на правильність класифікації та оцінки запасів підприємства.

Класифікація та достовірна оцінка запасів регулюється НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси».

Так, Любченко Н.Л., Кравченко О.В. зазначають, що традиційні підходи закріплені у НП(С)БО 9 «Запаси» уже не в повній мірі відображають економічну сутність запасів у кризових та посткризових умовах [28].

Класифікація запасів підприємства у сучасних умовах базується на їх призначенні, структурі та правовому статусі. Основними групами є виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція та товари для перепродажу.

Важливими класифікаційними ознаками, які можна виділити при поділі запасів є їх цільове призначення, місце перебування, час зберігання на підприємстві, період використання запасів та ін.

У бухгалтерському обліку згідно національних стандартів та МСФЗ усі активи, які є на підприємстві, в тому числі запаси групуються таким чином, щоб їх було зручно обліковувати та класифікувати (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Схема класифікації запасів за бухгалтерськими рахунками та даними Балансу

Джерело: розробка автора

Також класифікують запаси за функціональним призначенням, а саме: виробничі запаси та запаси для реалізації.

Класифікація виробничих запасів необхідна для належної та раціональної організації складського обліку, нормування, планування, аналізу витрат понесених на їх придбання та належне зберігання. Так, у Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань

наприклад, класифікація виробничих запасів має умовно визначений характер, адже їх розподіл залежить від специфіки діяльності підприємства.

Виробничі запаси – це сукупність сировини, матеріалів, деталей, комплектування, що необхідні для забезпечення безперервності виробничого циклу та які зберігаються на складах матеріально-відповідальною особою. Виробничі запаси мають певну класифікацію, яка відображена на (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Класифікація виробничих запасів

В системі бухгалтерського обліку інформація про виробничі запаси проходить чотири етапи руху:

- процес надходження;
- наявність та зберігання;
- процес використання у виробничій та господарській діяльності;
- процес вибуття.

Важливо зазначити, що на усіх етапах виникають інформаційні потоки, які дають можливість сформувати первісну вартість запасів чи собівартість їх використання (вибуття). В обліковій політиці доцільно групувати виробничі запаси за чітко визначеними операціями або чітко визначеними умовами (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікаційна характеристика групування виробничих запасів

Класифікаційна ознака	Пояснення
<p>За джерелами надходження</p>	<p>З метою забезпечення достовірного визначення та повного формування первісної вартості виробничих запасів на момент їх надходження доцільно розрізняти їх за такими джерелами походження:</p> <ul style="list-style-type: none"> • придбані за плату (через контрагентів-постачальників або через підзвітних працівників); • вироблені власними підрозділами підприємства; • внесені учасниками як вклад до статутного (складеного) капіталу; • отримані на безоплатній основі (дарування, спонсорська допомога тощо); • одержані внаслідок обмінних операцій на подібні або неподібні матеріальні цінності; • оприбутковані після демонтажу, ліквідації чи списання основних засобів; • виявлені як лишки під час інвентаризації.
<p>За метою використання у господарській діяльності</p>	<p>З метою забезпечення правильного визнання вартості витрачених запасів у складі витрат звітного періоду та повного й коректного відображення операцій у бухгалтерському облік, доцільно розрізняти запаси за функціональним призначенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на потреби основного виробництва, допоміжних і обслуговуючих виробництв, а також на загальновиробничі, адміністративні та збутові цілі; • для виконання поточного ремонту й технічного обслуговування основних засобів та інших необоротних матеріальних активів з метою підтримання їх у робочому стані; • для проведення модернізації, реконструкції, дообладнання чи інших видів поліпшення об'єктів основних засобів; • для створення (будівництва, виготовлення) нових об'єктів необоротних матеріальних активів господарським способом.

Продовження табл. 1.2

В залежності від обраного методу оцінювання виробничих запасів	Метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, прямолінійний метод, метод нормативних затрат
За цілями вибуття	<p>Для забезпечення повного та коректного відображення операцій з вибуття запасів у бухгалтерському обліку, а також правильного визначення фінансового результату й податкових наслідків, запаси класифікують за такими способами вибуття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • продаж (реалізація) за грошові кошти; • безоплатна передача стороннім особам; • обмін на подібні або неподібні активи; • передача як внесок до статутного (складеного) капіталу іншої юридичної особи; • списання нестач і втрат, виявлених під час інвентаризації; • списання внаслідок псування, знищення чи втрати внаслідок надзвичайних подій (стихійне лихо, пожежа, аварія тощо), що не залежать від діяльності підприємства.

Джерело: сформовано автором за [56]

Відображені класифікаційні ознаки та групи запасів допомагають здійснювати контроль за інформаційними потоками, які виникають на етапах їх руху.

Важливим показником облікового забезпечення управління запасами на підприємстві є їх оцінка. Вартісна оцінка активів підприємства дає змогу отримати узагальнене уявлення про усі господарські процеси, явища та події в межах одного підприємства. Оцінка служить базою для виявлення витрат, включення їх у ціну товарів, продукції, робіт, послуг, формуванню фінансових результатів і відіграє рішучу роль у процесі фінансування і кредитування виробничих запасів. Економічна категорія «оцінка» - це процес формування інформації, яка включається у фінансову звітність у вартісному вираженні.

У процесі проведення оцінки виникає ряд труднощів, так як вартість – абстрактний єдиний показник залежить від певних факторів, а саме: фінансового, технічного, комерційного, культурного, соціального та інших

факторів. Тому, для правильного вибору одиниці та методу виміру вартості, потрібно визначитись з фактором.

Так, порядок оцінки наприклад, виробничих запасів регламентується НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси». Згідно НП(С)БО 9 «Запаси», придбані запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю, яка визначається в залежності від джерел надходження запасів. На підприємство запаси можуть надходити як такі, які придбані за плату, придбані в результаті обміну на інші активи, виготовлені власними силами, внесені засновниками (учасниками) до зареєстрованого (статутного) капіталу підприємства, безоплатного отримання, одержання в процесі ремонту, а також від забракованих виробів та зворотних відходів підприємства.

В сучасних умовах ведення бізнесу та умовах економічної кризи, правильна оцінка запасів є дуже важливою, оскільки точне формування собівартості їх списання впливає на розмір фінансового результату. Оцінка виробничих запасів у першу чергу пов'язана із визначенням собівартості продукції, товарів, робіт та послуг.

У бухгалтерському обліку оцінка виробничих запасів можлива: за первісною вартістю, за чистою реалізаційною вартістю, за обліковою вартістю. Оцінка запасів займає провідне місце в системі нормативного регулювання їх бухгалтерського обліку. Оцінку запасів за їх окремими видами необхідно розглядати за такими етапами руху запасів:

- 1) при надходженні запасів;
- 2) при вибутті запасів;
- 3) на дату балансу.

Важливо зазначити, що від багатьох факторів, наприклад, обраної підприємством системи обліку запасів залежить порядок оцінки запасів. Сутність кожної із систем обліку відображається в назві:

- при системі постійного обліку надходження та витрачання запасів облік ведеться постійно, щодня;

- при системі періодичного обліку та періодичної системи обліку - раз на рік, квартал місяць.

При застосуванні періодичної системи обліку виробничих запасів, оцінка вартості залишків запасів проводиться в кінці облікового періоду, що потребує проведення інвентаризації. Застосовуючи постійну систему та оцінку ведеться протягом всього облікового періоду. Але необхідно зазначити, що постійна система обліку вимагає більших витрат.

При придбанні виробничих запасів у постачальників вони зараховуються:

- за первісною вартістю, що включає суми, які сплачуються за договором поставки;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші подібні послуги у зв'язку з пошуком і придбанням запасів;
- суми ввізного мита та непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів і доведенням їх до стану у якому вони придатні до використання.

Якщо запаси виготовляються на підприємстві, тоді зараховуються за первісною вартістю, яка визначається сумами прямих і непрямих витрат на їх виготовлення (прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати).

Важливим питанням є також визначити, які витрати не включаються до первісної вартості, а належать до витрат того періоду у якому вони були понесені (здійснені). До них належать:

- понаднормові витрати і нестачі запасів;
- проценти за користування позиками;
- витрати на збут;
- загальногосподарські та інші подібні витрати, які не пов'язані із придбанням і доставкою запасів, приведенням їх до стану у якому вони придатні для використання у визначених цілях.

Так, в НП(С)БО 9 «Запаси» зазначено декілька видів оцінки запасів за МСБО 2 «Запаси» визначається оцінка за собівартістю та чистою вартістю реалізації (рис. 1.3).

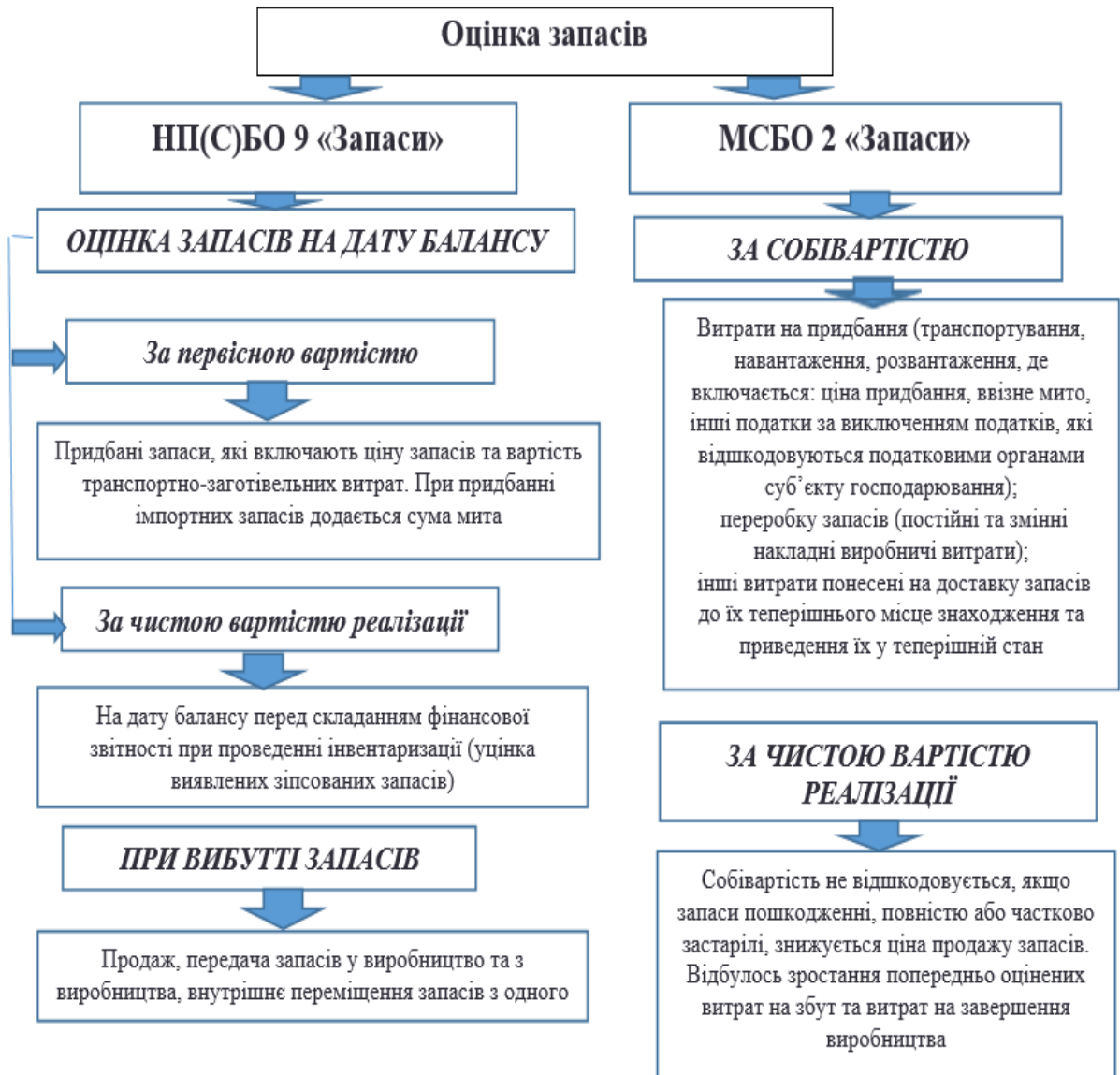

Рис. 1.3. Схема видів оцінки запасів для цілей бухгалтерського обліку за НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»

У вітчизняній та зарубіжних практиках при оцінці відпуску запасів застосовуються майже однакові методи запасів, а саме:

НП(С)БО 9 «Запаси»:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;

- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) – передбачає відпуск ТМЦ (списання) у чіткій послідовності відповідно за черговістю надходження запасів;
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

МСБО 2 «Запаси»:

- метод ідентифікованої індивідуальної собівартості;
- метод середньозваженої собівартості;
- метод ФІФО.

На наш погляд, простим та найбільш вживаним є метод оцінки вибуття запасів ФІФО. Саме цей метод притаманний багатьом галузям, він передбачає не лише послідовність вибуття фактичного потоку товарів, але й більшою точністю відображає ринкові ціни запасів. Проте, одним із недоліків методу ФІФО є те, що з практичної точки зору, визначити черговість надходження запасів, які перебувають на місцях їх зберігання досить складно.

На промислових підприємствах, де запаси проходять декілька етапів переробки до стану готового продукту застосовується метод оцінки нормативних витрат, який базується на чітко визначених нормах витрат понесених на виробництво та переробку одиниці продукції (робіт, послуг). Особливістю зазначеного методу є постійний аналіз та внутрішній контроль певних відхилень від норм. Варто зазначити, що в умовах нормативного методу обліку виникатимуть суттєві різниці між нормативною і сезонною вартістю сировини, що значно впливає на розмір затрат на виробництво готової продукції та зменшує розмір прибутку підприємства.

Так, у МСБО 2 на відміну від НП(С)БО 9, зазначено такі методи визначення оцінки собівартості запасів, як метод стандартних витрат або метод роздрібних цін (застосовується у роздрібній торгівлі для здійснення оцінки великого обсягу одиниць запасів, які є швидко змінними та дають приблизно однаковий розмір прибутку). Стандартні витрати включають нормативні рівні використання

основних та допоміжних матеріалів, праці. Такі витрати потребують детального аналізу та в окремих випадках перегляду спираючись на поточні умови [1].

Отже, з огляду на певні розбіжності у національних та міжнародних нормативних документах, підприємству перед правильним вибором методів оцінки вибуття запасів, варто звертати увагу на галузеву специфіку його діяльності, фінансові цілі адже це впливає на ефективність управлінських рішень та формування фінансової звітності.

1.3. Сучасні підходи нормативно-правове забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу

В умовах активного переходу України на міжнародні стандарти фінансової звітності та глибокі інтеграції національної системи бухгалтерського обліку до законодавства ЄС особливої актуальності набуває вдосконалення нормативно-правового регулювання обліку всіх без винятку об'єктів бухгалтерського обліку, зокрема запасів.

На сьогодні зберігаються суттєві проблеми, що знижують достовірність та порівнянність інформації про запаси, а саме:

- наявність внутрішніх суперечностей у чинних національних положеннях стандартах бухгалтерського обліку, насамперед НП(С)БО 9 «Запаси»;
- неузгодженість окремих норм НП(С)БО 9 «Запаси» з вимогами МСФЗ 2 «Запаси», особливо в частині оцінки при вибутті запасів, визнання транспортно-заготівельних витрат, оцінки чистої вартості реалізації та порядку розкриття інформації;
- відсутність сучасного галузевого нормативного регулювання обліку запасів, що не враховує специфіку, наприклад, промислових, аграрних, торговельних та інших видів діяльності;

- недостатнє методологічне забезпечення переходу на оцінку за справедливою вартістю та на облік біологічних активів і сільськогосподарської продукції за МСФЗ.

Зазначені недоліки призводять до неоднозначного трактування окремих висвітлених норм бухгалтерами, зниження прозорості фінансової звітності та ускладнення прийняття обґрунтованих управлінських рішень внутрішніми і зовнішніми користувачами.

Вагомий вклад у визначення проблеми нормативно-правового регулювання обліку запасів зробили провідні українські та зарубіжні вчені-економісти такі, як Бутинець Ф.Ф., Голов С. Ф., Майданевич П. Н., Емцова М. С., Осницька Н. А., Грушко В. І. та інші науковці. Проте, зважаючи на досить часті законодавчі зміни, які відбуваються в Україні, питання нормативно-правового забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу є завжди актуальним, тому потребує поглибленого вивчення.

Сучасна система нормативно-правового регулювання обліку запасів не в повній мірі враховує галузеві особливості діяльності підприємств, що призводить до певної уніфікації підходів без належної диференціації. Порядок організації обліку та контролю запасів визначається комплексом нормативно-правових актів, основними завданнями яких є:

- забезпечення обов'язкового дотримання суб'єктами господарювання єдиних принципів і правил ведення обліку, що гарантують захист законних інтересів користувачів облікової інформації;
- формування достовірної повної та своєчасної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами;
- посилення контролю за якістю та безпечністю продукції чи послуг шляхом встановлення відповідності суб'єктів господарювання.

Державну політику у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності реалізують Міністерство фінансів України, Національний банк України, Державна

казначейська служба України, а також інші центральні органи виконавчої влади в межах наданих їм повноважень.

Нормативне регулювання обліку запасів в Україні має певну ієрархічну трирівневу структуру (рис. 1.4).

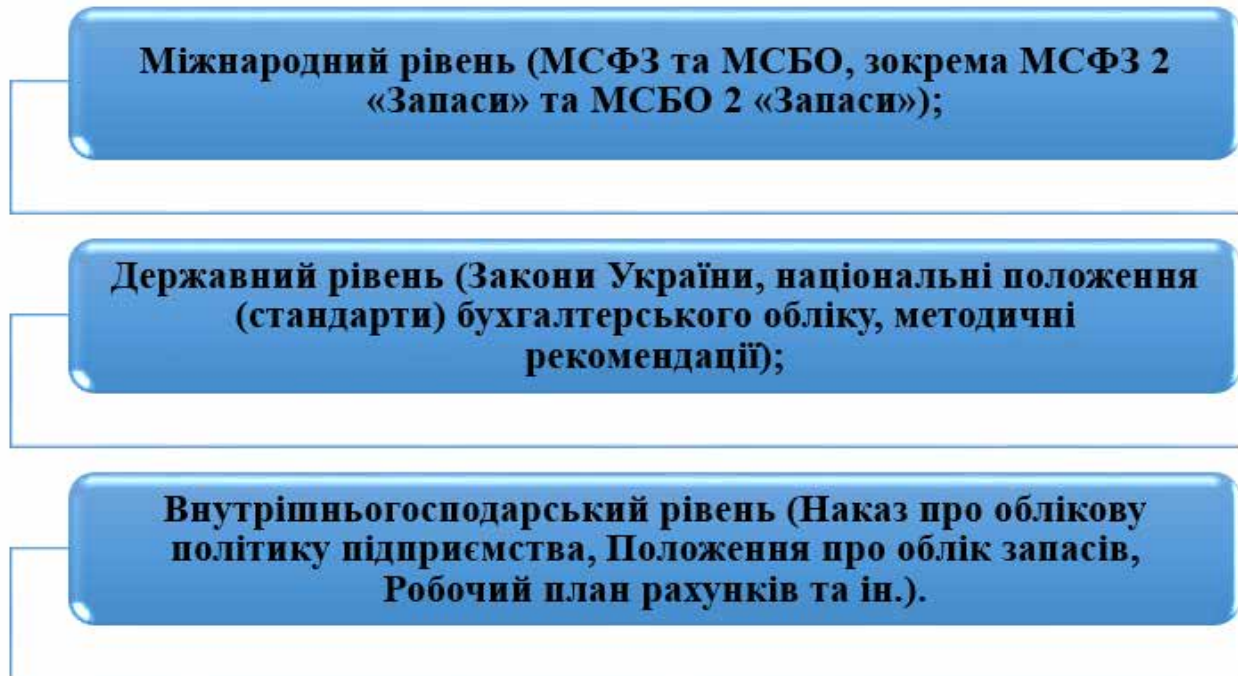

Рис. 1.4. Ієрархічна структура нормативного регулювання обліку і контролю запасів

Наведені рівні нормативно-правового регулювання мають різну юридичну силу та підпорядкованість. Безумовною правовою основою організації та ведення бухгалтерського обліку, в т. ч. запасів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями).

Концептуальні засади визнання, оцінки, класифікації, документального оформлення, відображення у регістрах бухгалтерського обліку та розкриття інформації про виробничі запаси у фінансовій звітності безпосередньо встановлює Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», яке є базовим документом, який визначає єдині методологічні принципи обліку запасів для всіх суб'єктів господарювання (крім бюджетних установ та підприємств, які ведуть спрощений облік).

На підставі аналізу чинних нормативно-правових актів, що регулюють облік запасів, систематизовано основні питання, які вони безпосередньо врегульовують:

- визначення поняття та склад запасів;
- класифікація запасів;
- одиниця бухгалтерського обліку запасів;
- первинна оцінка (формування первісної вартості) при надходженні;
- подальша оцінка (на дату балансу та при вибутті);
- методи оцінки вибуття запасів;
- порядок включення транспортно-заготівельних витрат;
- визнання та облік зниження корисності запасів;
- організація складського обліку та інвентаризації;
- розкриття інформації про запаси у примітках до фінансової звітності.

Отже, основними нормативними документами другого (національного) рівня регулювання на базі яких підприємства формують власну облікову політику щодо виробничих запасів є НП(С)БО 9 та Закон України № 996. Тому, необхідно навести перелік законодавчих та нормативних документів, які регулюють питання обліку запасів розподіливши їх на три рівні регулювання (табл. 1.3).

Отже, розглянувши основні нормативно-правові акти за рівнями регулювання обліку і контролю запасів підприємства в Україні визначено, що зазначені документи мають більш загальний характер. Також необхідно зазначити, що окремі важливі питання обліку запасів містять певну неузгодженість окремих норм, зокрема існують відмінності між порядком оцінки виробничих запасів за вимогами НП(С)БО та МСФЗ.

Таким чином, на нашу думку, подальше приведення національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку запасів у повну відповідність до МСФЗ з одночасним врахуванням галузевих особливостей української економіки дасть змогу:

Таблиця 1.3

Основні законодавчо-нормативні акти регулювання питань обліку і контролю запасів

Рівні регулювання	Нормативно правовий акт	Характеристика
<p align="center">I рівень «Законодавчий рівень управління»</p>	<p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»</p>	<p>Регулює особливості визнання та оцінки виробничих запасів при їх надходженні та використанні для підприємств України, які використовують міжнародні стандарти для ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності.</p>
	<p>Податковий кодекс України</p>	<p>Встановлює порядок оподаткування податком на додану вартість виробничих запасів при їх придбанні та реалізації; порядок оцінки виробничих запасів при вибутті; а також встановлює обмеження щодо включення вартості виробничих запасів до витрат при розрахунку бази оподаткування податком на прибуток.</p>
	<p>Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»</p>	<p>визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, зокрема стосовно виробничих запасів; порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку; обов'язки підприємств у проведенні інвентаризації, зокрема в частині відображення залишків виробничих запасів на дату складання балансу.</p>
<p align="center">II рівень «Нормативний рівень управління»</p>	<p>Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»</p>	<p>Визначає вимоги до визнання і розкриття її елементів, в тому числі при формуванні інформації про запаси підприємства</p>
	<p>Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»</p>	<p>Регулює методологічні засади формування в обліку інформації про запаси; регулює їх порядок оцінки і обліку на підприємстві та розкриття інформації в фінансовій звітності; регулює порядок здійснення операцій, пов'язаних із рухом виробничих запасів.</p>

Продовження табл. 1.3

	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку»	Відображає основні рахунки та субрахунки для систематизації інформації про запаси (Клас 2 «Запаси»), а також регулює порядок їх використання при здійсненні операцій з ними.
	Інструкція «По інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків»	Встановлює порядок проведення інвентаризації виробничих запасів та основні вимоги щодо оформлення результатів їх інвентаризації.
	Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку № 88	Визначає перелік та форми типових первинних документів, які можуть використовуватися підприємствами при обліку виробничих запасів, а також зазначає порядок їх заповнення з врахуванням обов'язкових реквізитів, що висуваються до документів.
III рівень «Внутрішній рівень управління»	Положення про облікову політику	Підкреслює особливості обліку запасів індивідуально на підприємстві у розрізі структурних підрозділів, зокрема визначення первісної вартості виробничих запасів; перелік однорідних груп виробничих запасів; порядок включення до витрат підприємства на зберігання запасів; відображає метод списання запасів
	Накази, розпорядження, службові записки	Регулюють внутрішній порядок організації, документування, контролю та відповідальності за рух і збереження запасів (виробничих запасів) на конкретному підприємстві в межах обраної облікової політики.
	Графік документообігу запасів	Визначає: - перелік первинних документів, що застосовуються при русі запасів; - хто, коли і в якому порядку складає кожен документ; - формує маршрут руху кожного документу (від виконавця до бухгалтерії); - граничні терміни передачі документів до бухгалтерії для своєчасного відображення операцій в обліку. Крім того, регулює: надходження запасів від постачальника; внутрішнє переміщення запасів; відпуск матеріалів у виробництво; відпуск матеріалів на господарські потреби; повернення невикористаних матеріалів на склад; реалізація запасів; списання через псування, нестачі, стихійні лиха, військові дії.
	Робочий план рахунків	Регулює порядок синтетичного та аналітичного відображення операцій із запасів на рахунках бухгалтерського обліку, визначаючи конкретні субрахунки, рівень деталізації та кореспонденцію рахунків відповідно до особливостей діяльності підприємства.

Джерело: розробка автора на основі [42; 44; 46]

- усунути існуючі розбіжності та прогалини у нормативному регулюванні;
- забезпечити єдиний методологічний підхід до визнання, оцінки та розкриття інформації про запаси;
- підвищити достовірність, порівнянність і прозорість фінансової звітності українських підприємств на міжнародному рівні.

Таким чином, системна гармонізація НП(С)БО 9 та МСФЗ 2 та розробка галузевих методичних рекомендацій є необхідною умовою повноцінної інтеграції української системи бухгалтерського обліку в європейський та світовий економічний простір.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних аспектів обліково-контрольного забезпечення управління запасами в сучасних умовах ведення бізнесу надало змогу виокремити основні важливі моменти та зробити такі висновки:

1. Проведено порівняльну характеристику поданих наукових підходів вченими-економістами щодо визначення поняття «запаси» та «виробничі запаси». Але можна зазначити, що погляди науковців щодо зазначених тверджень є неоднозначними. Тому нами уточнено економічне поняття «запаси», як важливі для підприємства активи, які знаходяться у його розпорядженні з метою відпуску у виробництво або для подальшого перепродажу, як у процесі господарської діяльності споживаються повністю та повністю відносять вартість на готовий продукт (товар) та використовуються протягом року або одного операційного циклу.
2. Розкрито сутність основних критеріїв класифікації запасів за бухгалтерськими рахунками та даними Балансу. Наведено характеристику групування виробничих запасів за джерелами надходження, метою використання у господарській діяльності, в

залежності від обраного методу оцінювання виробничих запасів та за цілями вибуття. Зокрема наведено схему видів оцінки запасів для цілей бухгалтерського обліку за НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси».

3. Розглянуто сучасні підходи нормативно-правового забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу, де наведено основні рівні регулювання та характеристику усіх наведених нормативно-правових актів.

РОЗДІЛ 2
ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ
ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження

Товариство з обмеженою відповідальністю «Спрейфорс» було засноване 09 вересня 2008 року за адресою – Київська область, Обухівський район, місто Миронівка, вулиця Соборності 143 (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Характеристика ТОВ «Спрейфорс»

Основна інформація	Опис
Назва	ТОВ «Спрейфорс»
ЄДРПОУ	35825526
Організаційна форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Адреса	08800, Київська область, Обухівський район, місто Миронівка, вулиця Соборності, 143
Статутний капітал	2 710 000 ₴
Основний вид діяльності	46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням

Головними видами діяльності ТОВ «Спрейфорс» є:

- 28.30 Виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства
- 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення
- 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
- 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування
- 73.12 Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації

77.31 Надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування

ТОВ «Спрейфорс» має більше 100 талановитих та висококваліфікованих співробітників, які обслуговують сотні клієнтів по всій Україні, також компанія співпрацює з виробниками у всьому світові. Надаючи фермерам сільськогосподарські вироби – а також можливість працювати в полях без зупинок робочого процесу та простоїв техніки за рахунок забезпечення її безперебійної працездатності. Завдяки оперативним виїздам в поле та здійсненню ремонту техніки на місці – ТОВ «Спрейфорс» досить сильно допомагає своїм клієнтам не стояти на місці в своїй роботі, а якісна техніка підкріплює надійність в самій роботі. Компанія справляється зі своєю задачею завдяки виваженим, ефективним та оперативним рішенням керівництва. Підприємство діє відповідно до статуту.

Статутний капітал ТОВ «Спрейфорс» - 2 710 000 грн.

Власниками підприємства є два засновники, які зробили внесок до статутного капіталу 60 та 40%.

В сучасних реаліях варто завжди бути готовим до несподіваних ситуацій, а простої під час праці – дуже сильно впливають на ситуації на підприємствах. Дане товариство має великий досвід, який допомагає уникнути цих простоїв, і це не тільки заслуга спеціалістів – які створюють товар, або самих розробників. А також й сервісної служби, яка готова допомогти навіть у свій законний вихідний, аби робота не застоювалась, і під час посіву або обробки землі строки не були прострочені. Досить багато аграрних підприємств звертається до ТОВ «Спрейфорс» для співпраці, адже стабільний контрагент, який вже доказав свою допомогу, а також підтримку – яка пройшла скрізь роки. ТОВ «Спрейфорс» не тільки є підприємством з надання послуг по ремонту техніки, воно також здає техніку в оренду, продає власно вироблений товар. Тому, на підприємстві кожен день відбувається тисячі операцій в бухгалтерському обліку. Від покупки матеріалів або послуг, до передачі в експлуатацію, а також відрядження співробітників по всій країні.

Досвідчені співробітники також надають консультування з питань комерційної діяльності й керування, торгують також й хімічними продуктами – добривами. Сільськогосподарська галузь є дуже розвиненою в сучасному світі, й дане підприємство намагається взяти з нього, як можна більше, спеціалісти тільки допомагають в цьому.

Для детальнішої характеристики активів ТОВ «Спрейфорс» потрібно провести аналіз структури та динаміки активів за 2022-2024 роки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Склад та структура активів ТОВ «Спрейфорс», за 2022-2024 роки

Стаття активів	2022 р., тис.грн	%	2023 р., тис.грн	%	2024 р., тис.грн	%
Необоротні активи - усього	15402	18,6 %	8855	8,9 %	13444	11,6 %
Основні засоби	11394	13,8 %	5175	5,2 %	9818	8,5 %
Довгострокові фінансові інвестиції	2824	3,4 %	3154	3,2 %	3101	2,7 %
Оборотні активи - усього	70444	85,2 %	90136	91,1 %	102050	88,4 %
Запаси усього	51490	62,3 %	57739	58,3 %	62670	54,3 %
У т.ч. готова продукція	50427	61,0 %	56605	57,2 %	60510	52,4 %
Дебіторська заборгованість за товари, послуги	7048	8,5 %	8565	8,7 %	6914	6,0 %
Інша дебіторська заборгованість	10335	12,5 %	16005	16,2 %	24784	21,5 %
Гроші та їх еквіваленти	76	0,1 %	5342	5,4 %	2397	2,1 %
Баланс (валюта) усього	82670	100%	98991	100 %	115494	100%

Аналіз табл. 2.2 показує, що за три досліджувані роки запаси зросли на 11,2 млн. грн або на 21,7 %, готова продукція – на 10,1 млн. грн на 20 %. На кінець 2024 року на складі знаходиться техніка на 60,5 млн.грн – це майже на 20% більше, ніж за попередні роки. Абсолютна вартість запасів зростає, а їхня частка у валюті балансу знижується з 62,3 % до 54,3 %. Готова продукція в структурі запасів становить 96-98 % від усієї суми запасів: 2022 р. – 97,9 %;

2023 рік – 98 %; 2024 рік – 96,6 %, а це свідчить про те, що підприємство не накопичує сировину та матеріали, тобто усе одразу відпускається у виробництво, а на складі знаходить готова до відвантаження техніка.

Найбільше зростання запасів відбулося у 2024 році на 6,9 % за рік. Зокрема, необхідно зазначити, що у 2022-2023 роках значна частина приросту запасів фінансувалась за рахунок короткострокових кредитів (16,9 млн. грн), у 2024 році підприємство повністю закрило кредиторську заборгованість за кредитами перед банком.

Також, ТОВ «Спрейфорс» за 2022-2024 роки показало значне зростання масштабів діяльності та фінансової ефективності про, що свідчать дані Звіту про фінансові результати та проведений нами аналіз основних показників діяльності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Основні фінансові показники ТОВ «Спрейфорс» за 2022-2024 роки,
тис. грн**

№ з/п	Показник	Фінансова звітність			Відхилення	
		2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024р до 2022 р., тис. грн	2024р до 2022 р., (%)
1	Чистий дохід від реалізації продукції, товарів , робіт, послуг	107194	127668	211114	103920	96,9
2	Собівартість реалізованої продукції	61122	73717	142640	81518	133,3
3	Валовий прибуток	46072	53951	68474	22402	48,6
4	Інші операційні доходи	6173	4035	7185	1012	16,4
5	Інші операційні витрати	33305	36608	55899	22594	67,8
6	Операційний прибуток до адміністративних та збутових витрат	18940	21378	19760	820	4,3
7	Фінансовий результат до оподаткування	16448	18222	18986	2538	15,4
8	Чистий прибуток	13487	14815	15568	2081	15,4
9	Рентабельність чистого доходу	12,6 %	11,6 %	7,4 %	x	-5,2
10	Рентабельність операційної діяльності	15,3%	14,3%	9,0%	x	-6,3

З таблиці 2.2 (Додаток Б 1, Б 2, Б 3) видно, що чистий дохід від реалізації зріс майже у 2 рази – з 107,2 млн.грн у 2022 році до 211,1 млн. грн у 2024 році, на 96,9 %. Найбільший стрибок відбувся у 2024 році – на 65,4 % до 2023 року, що свідчить про розширене виробництво обприскувачів та розширенням ринків збуту.

У 2022 році чистий прибуток підприємства складав 13 487 тис.грн, в 2023 та 2024 році видно стабільне не стрімке збільшення чистого доходу, що є також дуже гарною позицією. Якщо загальний дохід підприємства різко зміг вирости за останні роки, до чистий дохід залишає за собою постійну стабільність, навіть не дивлячись на ситуацію в країні, яка своїми зовнішніми факторами досить сильно впливає на саму ситуацію на підприємствах. Постійно покращуючи свої фінансові показники, а також вертаючи підприємство в минуле русло. Із доброго – це стабільність, немає різких падінь, але 2022 рік вдарив по всім підприємствам досить сильно.

З активами підприємства, як і з чистим прибутком йде стабільна ситуація, навіть не дивлячись на зовнішні фактори. Війна змогла вплинути на дохід підприємства, через, що в 2022 році той значно впав. Але якщо брати саме ситуацію на даний момент, активи підприємства поступово продовжували рости кожен рік, навіть після свого зменшення, але в 2024 році, ситуація покращилась.

Зобов'язання підприємства на 2022 рік складала 45 291 тис. грн. Але за 2023 та 2024 роки, зобов'язання підприємства знову вирости, що не є гарною новиною.

Отже, можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства протягом 2022-2024 років досить коливався. В 2022 році ТОВ «Спрейфорс», як і більшість підприємств нашої країни потерпіли значні збитки, але все одно воно постаралось вернутись в привичне русло, та стабілізувати ситуацію у себе в компанії. Дохід, чистий прибуток та активи підприємства не стрімко, а поступово почали повертатись з «мінусу», даючи збільшення та покращення ситуації на підприємстві. Але на жаль, зобов'язання на

підприємстві також почали стабільно рости. Скоріше за все, через вплив війни та погіршення економічної ситуації в країні. Тому, неможливо сказати – погіршився чи покращився стан підприємства. З одної сторони він покращився, тому що дохід, чистий прибуток та активи вирости, з другої він погіршився, бо також вирости і зобов'язання підприємства.

Джерелами аналізу виробничо-фінансової діяльності підприємства ТОВ «Спрейфорс» є його фінансова та статистична звітність:

- Баланс – форма №1;
- Звіт про фінансові результати – форма №2;

Майно фірми становлять основні засоби та оборотні активи. Майно товариства належить їй на праві власності.

Джерелами формування майна є:

- Грошові та нематеріальні внески засновника;
- Доходи, отримані від реалізації послуг, робіт, інших видів діяльності;
- Придбання майна іншого підприємства;
- Інші джерела, не заборонені законодавчими актами України. Статутний капітал товариства становить – 2 710 тис.грн.

Відповідальність за правильність фінансування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів протягом встановленого періоду, але не менше трьох років несе керівник підприємства.

В умовах ринкових відносин платоспроможність підприємств вважається найважливішою умовою господарської діяльності. Платоспроможність – це можливість підприємства наявними грошовими ресурсами своєчасно погасити свої строкові зобов'язання.

Для поліпшення платоспроможності в ТОВ «Спрейфорс» необхідно уникати таких факторів:

- невиконання планових завдань надання послуг і реалізації товарів.

- підвищення собівартості;
- в умовах високої конкуренції – втрати каналів реалізації і постійних покупців, замовників;
- неплатоспроможність самих клієнтів і замовників з різних на це причин.

Також, у 2024 році ТОВ «Спрейфорс» різко наростило обсяги реалізації (+83,4 млн. грн), але через зростання частки імпортованих комплектуючих (ціни в доларах/ євро зросли) собівартість збільшилась на 93,5 млн. грн, що призвело до зниження валової маржі з 42% до 32,4 %. Операційні витрати зросли на 52,8% - в основному це транспорт, комісійні дилерам, реклама та гарантійне обслуговування, що відповідає збільшенню продажів.

Чистий прибуток зріс за рахунок погашення відсотків за кредитами та ефективному управлінню. Рентабельність чистого доходу знизилась до 7,4 %, що є нормальним для 2024 року в сегменті виробництва агротехніки.

2.2. Документальне забезпечення обліку запасів підприємства

Виробничі запаси, як ключовий об'єкт фінансового обліку, потребують постійного глибокого дослідження через їх багатогранну участь у діяльності підприємства від трансформації у процесі виробництва в готову продукцію до забезпечення безперервного функціонування всіх бізнес-процесів та підрозділів. Саме тому, питання організації їх первинного, аналітичного та управлінського обліку й надалі залишатимуться в центрі уваги як науковців, так і бухгалтерів-практиків.

Питанням документального забезпечення обліку наявності та руху запасів відведена значна кількість наукових праць, як українських так і зарубіжних науковців, а саме Ю. А. Верига, Ф. Ф. Бутинець, А. Г. Загородній, О. В. Карпенко, М. С. Пушкар, Б. А. Райзберг, Л. В. Чижевська, Н. В. Хоменко, І. Б. Швець та ін.

Проте на сьогодні питання організації документування обліку запасів залежно від галузі та виду діяльності підприємства залишаються дискусійними.

Так, Чабанюк О.А. зазначає, що існуюча організація документообігу наявності та руху виробничих запасів і формування звітності в Україні не є досконалыми [61].

Бурдюк Н. підкреслює важливість документообігу та вважає його запорукою створення ефективної системи обліку запасів [5].

Важливість процесу оперативного та якісного управління підприємством є злагоджений процес документообігу за усіма об'єктами обліку на ТОВ «Спрейфорс».

Тому, надходження, рух та вибуття виробничих запасів, товарів на досліджуваному підприємстві належним чином оформляється відповідними первинними документами, які можна розділити на:

- документи з оприбуткування запасів і відпуску на сторону;
- документи із складського обліку і внутрішнього переміщення запасів;
- документи з відпуску (списання) сировини, матеріалів, МШП на виробництво і власні нестатки.

Первинний облік виробничих запасів є ключовим елементом системи бухгалтерського обліку матеріальних ресурсів підприємства й забезпечує достовірне, своєчасне та документально підтверджене відображення руху сировини, матеріалів, комплектуючих, палива, тари тощо. На ТОВ «Спрейфорс», яке спеціалізується на виробництві сільськогосподарських обприскувачів для передпосівного обробітку ґрунту та захисту посівів, документування організовано відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, НП(С)БО 16 «Витрати» і Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку № 88 та внутрішнього розпорядку.

На ТОВ «Спрейфорс» за первинний облік запасів відповідає значна кількість людей, а саме:

- головний бухгалтер затверджує усі правила, графік документообігу та облікову політику;
- два бухгалтери за якими закріплено ведення обліку запасів перевіряють правильність документів і закривають виробничі замовлення;
- завідувач основним складом – є основною матеріально-відповідальною особою, також він приймає різні види ТМЦ, як оприбутковує у програмі BAS Бухгалтерія і відпускає у виробництво;
- окремо працює завідувач складу запасних частин, де зберігаються тільки запчастини для гарантійного обслуговування і він за них повністю відповідає;
- начальники п'яти виробничих дільниць (зварювання, штанги, гідравліка, електрика, фарбування) щодня підписують електронні лімітно-забірні картки й вимоги-накладні на матеріали для свого цеху. Без їхнього електронного підпису система не відпустить зі складу жодного ТМЦ.;
- начальник виробництва і відділ технічного контролю стежать за якістю і за тим, щоб витрати не перевищували норми більше ніж на 5%;
- директор підписує лише найважливіші документи: накази про інвентаризацію, про призначення матеріально-відповідальних осіб і саму облікову політику.

Завдяки чіткому розподілу обов'язків усі працівники знають свою зону відповідальності, а всі рухи матеріалів фіксуються чітко на час проведення господарської операції.

Варто зазначити, що досліджуване підприємство використовує виключно електронні первинні документи, що дозволяє не вести паралельний паперовий облік (крім митних вантажів). Тобто використовуючи електронний документообіг здійснюється певна інтеграція з державними сервісами. Усі прибуткові та видаткові документи підписуються КЕП і автоматично передаються в Єдиний реєстр податкових накладних.

Зокрема, використовується штрих кодування та прив'язка номеру виробу. Кожному обприскувачу присвоюється унікальний номер. Усі матеріали та комплектуючі списуються саме на цей номер через виробниче замовлення в програмі BAS Бухгалтерія. Це забезпечує виконання вимоги НП(С)БО 9 «Запаси» щодо обліку запасів за місцями зберігання та центрами відповідальності.

На ТОВ «Спрейфорс», крім того ведеться партійний облік та фіксація серійних номерів дорогих імпортованих комплектуючих. Адже згідно п. 198.3 ПКУ для таких ТМЦ, як насосів, форсунок, контролерів, РТК-антен ведеться партійний облік (за методом оцінки вибуття запасів ФІФО) із зазначенням серійного номера та номера митної декларації, що дозволяє чітко обґрунтувати податковий кредит з ПДВ і швидко надати документи при запиті податкової.

ТОВ «Спрейфорс» використовує самостійно розроблені дві форми первинних документів, які зареєстровані в обліковій політиці, а саме:

- Маршрутно-технологічна карта МК-01;
- Акт додаткового списання матеріалів.

Запаси, на ТОВ «Спрейфорс» зберігаються в декількох центральних складах. В центральних складах зосереджено основні запаси насосів і розпилювачів, паливного матеріалу, сировини і матеріалів, готової продукції для реалізації, запасних частин та інших матеріалів закуплених у постачальників. Через центральні склади запаси розподіляються між виробничими підрозділами досліджуваного підприємства з обов'язковим документальним оформленням через центральний склад.

На нашу думку, зважаючи на певну специфіку діяльності ТОВ «Спрейфорс» необхідно відобразити перелік первинних документів та вказати особливість їх використання (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Особливості документального забезпечення з обліку запасів на ТОВ

«Спрейфорс»

Критерії особливостей первинного обліку	Відповідність законодавству	Первинні документи, що використовуються	Призначення документу
Повний перехід на електронний документообіг	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон № 2155-VIII	Прибутковий ордер №М-4, Лімітно-забірна-картка № М-8, Вимога-накладна № М-11, Картка складського обліку № М-17	Оприбуткування, відпуск за лімітом, разовий відпуск, поточний складський облік
Прив'язка усіх матеріалів до заводського номера оприскувача	НП(С)БО 9	Внутрішнє виробниче замовлення в BAS, Маршрутно-технологічна карта № МК-01(власна форма)	Фіксація руху напівфабрикату по дільницях і списання всіх матеріалів на конкретних виріб
Ведення партійного обліку та серійних номерів дорогих імпортованих комплектуючих	НП(С)БО 9, ПКУ	Прибутковий ордер №М-4, Картка складського обліку № М-17, Митна декларація (МД)	Оприбуткування імпортованих ТМЦ (насосів, форсунки, РТК-антени, контролери), підтвердження податкового кредиту з ПДВ, гарантійний облік
Автоматичне блокування відпуску ТМЦ понад норму	НП(С)БО 16 «Витрати»	Лімітно-забірна-картка № М-8, Акт додаткового списання матеріалів (власна форма)	Контроль дотримання норм витрат і обґрунтування додаткового відпуску
Окремий облік гарантійних запчастин	Наказ Мінфіну № 879 «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», НП(С)БО 11 «Зобов'язання»	Прибутковий ордер №М-4, Вимога-накладна № М-11	Облік запасів гарантійного та післягарантійного обслуговування

Продовження табл. 2.4

Регулярна інвентаризація	Наказ Міністерства № 879 «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»,	Інвентаризаційний опис № ІНВ-3, Звіряльна відомість № ІНВ-19	Фіксація фактичної наявності та виявлення нестач або надлишків Здійснюється щомісяця – МШП, щоквартально – метал та імпорт
Документування імпортованих поставок	Митний кодекс України, ПКУ	Прибутковий ордер №М-4, Митна декларація (МД), Пакувальний лист та відповідний Сертифікат (за потреби)	Підтвердження походження, митного оформлення та права на ПДВ-кредит
Фіксація невідповідності поставки	Положення № 88	Маршрутно-технологічна карта № МК-01(власна форма), Акт додаткового списання матеріалів	Супровід виробу по дільницях та обґрунтування відхилень від норм

Основними формами документів з оприбуткування сировини, матеріалів, покупних напівфабрикатів, МШП, товарів (ТМЦ) і відпуску готової продукції підприємств є:

- довіреність;
- прибутковий ордер (типова форма № М-4);
- акт приймання матеріалів;
- рахунок-фактура;
- податкова накладна.

Також на ТОВ «Спрейфорс» при оприбуткуванні ТМЦ завскладом оформляє Прибутковий ордер, який застосовують для обліку матеріалів, що надходять на підприємство від постачальників або з переробки. Його складає матеріально-відповідальна особа в одному-двох примірниках у день прибуття цінностей на склад. Копія первинного документа є звітом працівника про виконане доручення.

Товарно-транспортна накладна (типова форма № 1-ТН) – складний, комбінований документ, що складається з трьох самостійних розділів: відомості про вантаж, вантажно-розвантажувальних робіт, інші відомості.

Розділ «Відомості про вантаж» містить всю інформацію про перевезені ТМЦ і служить підставою для списання їх у відправника вантажу (постачальника) і оприбуткування у вантажоодержувача (покупця), а також для складського, оперативного і бухгалтерського обліку цінностей, прийнятих покупцем. ТТН може бути прибутковим документом у вантажоодержувача тільки за відсутності розбіжностей між фактичними даними і даними супровідних документів. У цьому випадку факт прийому-передачі вантажу матеріально-відповідальна особа (комірник) підтверджує підписом по порядку «Прийняв», із зазначенням прізвища, ініціалів і посади.

Зокрема на ТОВ «Спрейфорс» оформляється «Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей», яка є підставою для списання ТМЦ у підприємства, здійснює відпуск ТМЦ (у 3-х екземплярах на підстаі договору (контракту), нарядів, інших відповідних документів і підписується особою, що видала дозвіл на відпуск ТМЦ та головним бухгалтером), для оприбуткування їх підприємством-одержувачем і для дозволу на вивіз з території підприємства-постачальника, а також для їх складського, оперативного і бухгалтерського обліку.

Для списання матеріальних цінностей зі складу виписується Лімітно-забірна картка. Дана картка виписуються відділом постачання або плановим відділом на одне або декілька найменувань матеріалів (номенклатурних номерів) у двох примірників. Один примірник до початку місяця передається цеху (дільниці) – споживачу матеріалів, другий - складу або кладовій цеху (дільниці). Відпуск матеріалів у виробництво здійснюється складом при пред'явленні представником цеху свого примірника Лімітно-забірної картки. Комірник відмічає в обох примірниках дату та кількість відпущеного матеріалу, після чого визначає залишок ліміту за кожним номенклатурним номером матеріалів. В Лімітно-забірній картці цеху (дільниці) розписується комірник, а в лімітно-забірній картці складу - представник цеху (дільниці).

Бухгалтерська служба перевіряє одержані первинні документи за формою і змістом, тобто перевіряє наявність у документах обов'язкових

реквізитів, відповідність проведених господарських операцій чинному законодавству, логічна ув'язка окремих показників та правильність арифметичних підрахунків. Після перевірки первинних документів складають облікові реєстри аналітичного та синтетичного обліку.

Отже, можна зробити висновок, що на досліджуваному підприємстві належним чином організовано первинний облік запасів з чітко вибудованим графіком електронного документообігу, що є позитивним фактором впливу сучасних вимог законодавства та ведення бізнесу.

2.3. Аналітичний та синтетичний облік надходження та вибуття запасів підприємства

Бухгалтерський облік на ТОВ «Спрейфорс» ведеться згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, а також Інструкції про застосування Плану рахунків.

На досліджуваному підприємстві для ведення бухгалтерського обліку, так як і первинного обліку застосовують автоматизовану форму ведення обліку з використання програмного забезпечення BAS Бухгалтерія та М.Е.Док. Зокрема, для повноцінного відображення господарських операцій протягом звітного періоду для зручнішої комунікації з контрагентами використовується програма «Вчасно», а також «Електронний кабінет платника податків» – для комунікації з Державною податковою службою, як платник податків.

Аналітичний облік запасів на ТОВ «Спрейфорс» ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально-відповідальних осіб та видів запасів у грошовому та натуральних вимірниках із зазначенням кількості запасів (ваги, міри тощо).

Синтетичний облік наявності та руху запасів ведеться на рахунках обліку запасів Класу 2 «Запаси» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Класифікація запасів у Плані рахунків бухгалтерського обліку у розрізі рахунків класу 2 «Запаси»

Рахунок	Призначення
20 «Виробничі запаси»	призначено для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів
21 «Поточні біологічні активи»	призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух поточних біологічних активів тваринництва, зокрема тварин, що перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиці, звірів, кролів, сімей бджіл, а також худоби, вибракерованої з основного стада й реалізованої без ставлення на відгодівлю, тварин, прийнятих від населення для реалізації, та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю, зокрема зернові, технічні, овочеві та інші культури тощо.
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» (МШП)	засоби праці, які потрапляють під поняття «запаси» через обмеженість їхньої служби одним роком і тому не можуть розглядатися як основні засоби чи МНМА. Прикладом є інструменти, канцелярське приладдя, спецодяг
23 «Виробництво»	рахунок формує залишок за незавершеним виробництвом. Сюди належать запаси, які передані у виробництво та обробка яких почалася. На цей рахунок відносять також усі витрати пов'язані з собівартістю (зарплата, ЄСВ та ін. складові). Якщо продукція не пройшла технічного контролю, то вона також відображається на даному рахунку
24 «Брак у виробництві»	Продукція, півфабрикати, комплектуючі вироби, які за своїми властивостями не відповідають стандартам та не можуть використовуватися прямо за призначенням.
25 «Напівфабрикати »	півфабрикати, але власного виробництва. Такі запаси можуть як використовуватися у власному виробництві, так і продаватися на стороні. Куплені півфабрикати – це інший субрахунок, 202. Дані об'єкти можна класифікувати і як готову продукцію, якщо вони призначені тільки для продажу. Також це може бути продукція, що не пройшла всі стадії обробки, якщо її пропонується відправити на продаж

26 «Готова продукція»	<p>Призначено для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства.</p> <p>До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.</p> <p>Тобто, це запаси, які виготовлені підприємством самостійно та призначені на продаж. Головна умова: вони мають пройти випробування, приймання, техконтроль. Якщо це не сталося, то це або незавершене виробництво (23) або напівфабрикати (25) в залежності від подальших планів на них підприємства.</p>
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	<p>призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції.</p>
28 «Товари»	<p>ведеться облік тільки тих запасів, які придбані на стороні, а не вироблені самостійно й призначені для продажу</p>

Оскільки ТОВ «Спрейфорс» спеціалізується на виробництві сільськогосподарських обприскувачів, варто зосередити увагу на синтетичному обліку виробничих запасів. Тобто, для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів (у тому числі сировини й матеріалів, які є в дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари і тарних матеріалів, відходів основного виробництва. За дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження запасів на підприємство, їх дооцінка, а за кредитом – витрачання на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка тощо.

Рахунок 20 «Виробничі запаси» має декілька субрахунків (табл. 2.6).

На досліджуваному підприємстві усі запаси для визначення їх чіткої номенклатури мають відповідати кодам УКТ ЗЕД, які можна групувати й оприбутковувати під одним найменуванням запаси, які у вхідних документах зазначені під різними найменуваннями. Використання певного переліку видів номенклатури та складових її елементів здійснюється відповідно до

затвердженого окремого наказу по підприємству, а також Наказом про організацію бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.6

Характеристика рахунку 20 «Виробничі запаси»

Рахунок	Субрахунок	Призначення
20 «Виробничі запаси»	201 «Сировина і матеріали»	Ведеться облік сировини і матеріалів (Кабельний роз'єм, Автоматичний вимикач, Автолампа, Автомобільний зарядний пристрій, Адаптер 90 ½ - ¾, Акумулятор 12V 7A, Арматура №16, 6м, Вилка штепсельна з з/к, Герметик силіконовий та ін.)
	202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі виробу»	Напівфабрикат – це запас, який проміжний між продукцією і сировиною, наприклад, це уже частково перероблена сировина.
	203 «Паливо»	Ведеться облік усіх видів пального (тверде паливо, бензин, інші нафтопродукти, автомобільний газ, а також технічне масло, інші мастильні матеріали). Крім того, тут же обліковуються сплачені талони на бензин
	204 «Тара і тарні матеріали»	Тара, яка використовується для виробничих запасів.
	205 «Будівельні матеріали»	Ведеться облік будівельних матеріалів
	206 «Матеріали передані в переробку»	Ведеться облік матеріалів та сировини, яку віддали в переробку на інше підприємство.
	207 «Запасні частини»	Деталі, які використовуються для проведення ремонтів, заміни певних елементів продукції, яка виготовляється.
	208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»	Мінеральні добрива, пестициди, біопрепарати, які використовуються для вирощування сільськогосподарських культур
	209 «Інші матеріали»	Ведеться облік матеріалів, які не потрапили до вищенаведених рахунків. Наприклад, сюди належать відходи виробництва

Придбання виробничих запасів досліджуваним підприємством здійснюється за договором купівлі між підприємством та контрагентами (постачальниками), як вітчизняними (табл. 2.7) так і зарубіжними.

При розрахунках з іноземними контрагентами первісну вартість імпортних запасів формують з урахуванням спільного застосування НП(С)БО

9 «Запаси» та НП(С)БО 21 «Курсові різниці». Згідно з НП(С)БО 21 «Курсові різниці» первісну вартість імпортованих ТМЦ визначають з урахуванням:

Таблиця 2.7

**Кореспонденція рахунків з обліку надходження запасів на ТОВ
«Спрейфорс»**

№ з/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
Перша подія – отримання матеріалів				
1	Отримано матеріали від постачальника	201	631	100000
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за наявності зареєстрованої Податкової накладної у ЄРПН)	6441	631	20000
		641	6441	20000
3	Оплачено постачальнику за придбані матеріали	631	311	120000
Перша подія – перерахування передоплати				
1	Перераховано постачальнику передоплату за матеріали	371	311	120000
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (за наявності зареєстрованої Податкової накладної у ЄРПН)	6441	644	20000
		641	6441	20000
3	Оприбутковано придбані матеріали	201	631	100000
4	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	631	20000
5	Здійснено взаємозалік заборгованостей	631	371	120000

- п.5 де перша подія – отримання ТМЦ (первісну вартість визначають за курсом НБУ на дату здійснення операцій (на дату визнання активів, тобто оприбуткування запасів));
- п. 6 де перша подія – перерахування передоплати (авансу) (первісну вартість визначають за курсом НБУ на дату сплати авансу (фіксується курс НБУ на дату перерахування передоплати і за ним надалі оприбутковують ввезені з-за кордону запаси)).

В окремих випадках досліджуване підприємство при імпорті запасів здійснює часткові оплати, тобто розбиває платіж у декілька частин виходячи з послідовності платежів. Партія, яка дорівнює сумі першого платежу, оприбутковується за курсом НБУ на дату перерахування першого авансу, друга партія – за курсом НБУ на дату перерахування другого авансу. Виникають при розрахунках з іноземними контрагентами досить часто такі ситуації, коли за частковою передоплатою надходить уся партія запасів, а потім перераховується решта їх вартості. У такому випадку первісна вартість імпортих ТМЦ при надходженні скрадатиметься із:

- суми, яка дорівнює розміру авансу, перерахованого у гривні за курсом НБУ на дату сплати такої часткової передоплати;
- решти вартості активів (за вирахуванням суми попередньої оплати), перерахованої за курсом НБУ на дату їх оприбуткування.

Крім того, нерезиденту сплачуються: митні платежі (ввізне мито, плата за виконання митних формальностей у неробочий час); послуги митного брокера; витрати на сертифікацію імпортих ТМЦ; витрати на зберігання запасів на митному складі. Усі зазначені платежі є «імпортними витратами», які також включаються до первісної вартості. Окрім цього, ввезення запасів у митному режимі імпорту супроводжується сплатою «ввізного» ПДВ згідно пп. «в» п. 185.1 ПКУ. Суму сплаченого імпортного ПДВ підприємство включає до складу податкового кредиту на дату сплати податкових зобов'язань за ввезені запаси. Підставою для відображення податкового кредиту є ввізна митна декларація.

Отже, згідно п.8 НП(С)БО 21 визначається курсова різниця, тобто різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних курсах НБУ, а саме:

- визначається курсова різниця на дату здійснення господарської операції;
- на дату балансу.

При виникненні першої події, а саме отримання запасів від іноземного контрагента може виникати додатна (обліковується на субрахунок 714 «Дохід від операційної курсової різниці») або від’ємна курсова різниця (облік ведеться на субрахунок 945 «Втрати від операційної курсової різниці»). Але при здійсненні передоплати ТОВ «Спрейфорс», курсові різниці не виникатимуть (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Облік придбання запасів за іноземну валюту на ТОВ «Спрейфорс»

№ з/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
Перша подія – отримання товарів				
1	Перераховано мито (41,2грн/\$)	377	311	41200
2	Сплачено ввізний ПДВ	377	311	90640
3	Оприбутковано отримані від нерезидента товари	281	632	412000
4	Включено до первісної вартості товарів суму мита	281	377	41200
5	Включено до первісної вартості товару вартість послуг митного брокера	281	685	8200
6	Включено до складу податкового кредиту суму ПДВ, сплачену при ввезенні товарів	641	377	90640
7	Оплачено вартість послуг митного брокера	685	311	8200
Курсові різниці на дату балансу (курс НБУ 41,37 грн/\$)				
8	Відображено курсову різницю на дату балансу	945	632	1700
9	Списано курсову різницю на фінансовий результат	791	945	1700
Погашення заборгованості (курс НБУ 41,35 грн/\$)				
10	Перераховано оплату за товари нерезиденту 10000\$	632	312	<u>10000\$</u> 413500
11	Відображено курсову різницю	632	714	200
12	Списано курсову різницю на фінансовий результат	714	791	200
Перша подія – передоплата (курс НБУ 41,20 грн/\$)				

Продовження табл. 2.8

1	Перераховано передоплату нерезиденту	371	312	<u>10000\$</u> 412000
Отримання товарів (курс НБУ 41,35 грн/\$)				
2	Перераховано суму ввізного мита 41,35 грн/\$	377	311	41350
3	Перераховано суму ввізного ПДВ 41,35 грн/\$	377	311	90670
4	Оприбутковано товари отримані від нерезидента за курсом НБУ на дату сплати авансу	281	632	<u>10000\$</u> 412000
5	Включено до первісної вартості товарів суму ввізного мита	281	377	41350
6	Включено до первісної вартості товарів вартість послуг митного брокера	281	685	8200
7	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	377	90670
8	Відображено взаємозалік заборгованостей	632	371	<u>10000\$</u> 412000
9	Оплачено послуги митного брокера	685	311	8200

Варто зазначити, що заборгованість є немонетарною статтею, а в цьому випадку досліджуваним підприємством курсові різниці за нею розраховуватись не будуть.

Також, варто зазначити, що одним із власників здійснено внесок до статутного капіталу запасами. Первісну вартість запасів внесених до статутного капіталу визнають, як погоджену засновниками підприємства їх справедливую вартість з урахуванням усіх передбачених витрат та відображають на рахунках обліку таких запасів у кореспонденції з рахунком 46 «Неоплачений капітал» (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Облік надходження запасів, як внесок до статутного капіталу на
ТОВ «Спрейфорс»**

№ з/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Відображено заборгованість учасника з внеску до статутного капіталу	46	401	476000
2	Оприбутковано комплектуючі запаси, отримані як внесок до статутного капіталу	202	46	430000
3	Відображено податковий кредит з ПДВ (зарєєстрована ПН в ЄРПН)	6441	46	79333
		641	6441	79333

На нашу думку, розглянувши облік придбання запасів на ТОВ «Спрейфорс», доцільно розглянути облік реалізації запасів (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Кореспонденція рахунків з обліку надходження запасів на ТОВ
«Спрейфорс»**

№ з/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Відображено дохід від реалізації:		
	готової продукції	361	701
	товарів		702
	матеріалів		712
	МШП		712
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості		
	готової продукції	701	641
	товарів	702	
	матеріалів	712	

Продовження табл. 2.10

	МШП	712	
3	Списано собівартість реалізованих:		
	готової продукції	901	26
	товарів	902	281
	матеріалів	943	20
	МШП	943	22
4	Отримано грошові кошти в оплату відвантажених запасів	311	361
5	Віднесено на фінансовий результат:		
	-дохід від реалізованої готової продукції	701	791
	-дохід від реалізації товарів	702	
	-дохід від реалізації матеріалів	712	
	- дохід від реалізації МШП	712	
	-собівартість реалізованої готової продукції	791	901
	-собівартість товарів		902
	-собівартість матеріалів та МШП		943

Оскільки на досліджуваному підприємстві налічується більше 70 різних видів виробничих запасів, які мають різні матеріальні характеристики та облік яких ведеться із використання BAS Бухгалтерія, що на нашу думку, дещо обмежує функціональні можливості автоматизації усіх господарських (управлінських) процесів. Тому, ТОВ «Спрейфорс» необхідно:

- 1) для обліку готової продукції, яка пройшла обробку, випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками, відповідає технічним умовам і стандартам, крім того є унікальною на досліджуваному підприємстві. Пропонуємо, зважаючи на специфіку діяльності підприємства та різновиду отриманого готового продукту у Робочий план рахунків доповнити рахунок 26 «Готова продукція» субрахунками другого та третього порядку, що дозволить належним чином вести облік наявності та руху готової продукції (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

**Запропоновані аналітичні рахунки обліку запасів
(рахунок 26 «Готова продукція»)**

Субрахунок першого порядку	Субрахунок другого порядку	Номер субрахунку третього порядку	Назва субрахунку третього порядку
26 «Готова продукція»	261 «Сільськогосп одарська техніка власного виробництва»	261/1	«Причіпні оприскувачі»
		261/2	«Самохідні оприскувачі»
		261/3	«Комплекти автопілотів та системи паралельного водіння»
		261/4	«Спеціалізовані модифікації під індивідуальне замовлення (обприскувачі для садів, висококліренсні машини для кукурудзи чи соняшнику та ін.)»

Джерело: розробка автора

- 2) Для поліпшення обліку запасів пропонуємо впровадити у використання сучасні ERP-системи, які допоможуть управляти та автоматизувати усі бізнес-процеси шляхом підвищення можливостей оптових закупівель, автоматизованої розробки ефективні стратегії взаємодії з постачальниками та оптимізації стратегічно важливих процесів. Завдяки цій системі, підприємство має змогу автоматизувати робочі ресурси та уникнути помилок, які мають значний вплив на загальну діяльність бізнесу;
- 3) Використання ERP-системи дозволить чітко згрупувати великий перелік елементів номенклатури у види номенклатури та їх групи, що дозволить пошуковій системі при заповненні первинних документів швидше знаходити їх не лише за першою літерою алфавітного порядку, а й за іншими характеристиками виробничого запасу. Також ERP-система дозволить за кожним виробничим запасом внесеним у програму одразу зробити налаштування регламентованого обліку, що значно скоротить час бухгалтера при подальшому проведенні господарських операцій

пов'язаних із рухом запасів та перевіркою первинних документів у частині відображення кореспонденції рахунків у регламентованому обліку.

2.4. Особливості розкриття інформації у фінансовій звітності про запаси підприємства

Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності є одним з найбільш актуальних питань сучасного бухгалтерського обліку виробничих підприємств України, особливо в умовах постійних законодавчих змін. Значні коливання валютних курсів, високі ціни імпортованих комплектуючих та високі ризики знецінення роблять запаси не лише найбільшою статтею оборотних активів, а й джерелом найбільших інформаційних ризиків для користувачів звітності. Якісне розкриття дозволяє зовнішнім користувачам інформації (банківським установам, інвесторам, контролюючим органам) правильно оцінити ліквідність підприємства, собівартість та потенційні втрати від неліквідних активів (наприклад, МШП старого зразка (шурупи, хомути, стяжки, які замінено на нові), запчастини до знятих з виробництва моделей оприскувачів та ін.).

Питання з розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності активно досліджували українські вчені-економісти такі, як Огійчук М.Ф., Бутинець Ф.Ф., Меліхова Т.Л., Кузьмінська О.М. та інші науковці. Праці науковців стали теоретичною основою для формування сучасних підходів до розкриття питання щодо відображення інформації про запаси у фінансовій звітності.

На ТОВ «Спрейфорс» фінансова звітність складається згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», «Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» затверджених

Міністерством фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 (із змінами та доповненнями).

Основною метою складання фінансової звітності досліджуваного підприємства є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про його фінансовий стан на звітну дату.

Запаси є активною статтею балансу, яка відображається у II розділі активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) за рядком 1100. Це рядок заповнюється після узагальнення інформації на активних рахунках 2 класу, а саме:

- дебетове сальдо рахунків 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП», 23 «Виробництво», 25 «Напівфабрикати», 26 «Готова продукція», 28 «Товари» (рис. 2.1).

II. Оборотні активи		
Запаси	1100	Дт 20, 22, 23, 25, 26, 27, 281-284 – Кт 285
<i>Виробничі запаси</i>	<i>1101</i>	<i>Дт 20, 22</i>
<i>Незавершене виробництво</i>	<i>1102</i>	<i>Дт 23, 25</i>
<i>Готова продукція</i>	<i>1103</i>	<i>Дт 26, 27</i>
<i>Товари</i>	<i>1104</i>	<i>Дт 281-284 – Кт 285</i>

Рис. 2.1. Фрагмент розділу II «Оборотні активи» Активу Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Так, інформація про запаси визнається суттєвою, оскільки у Балансі (рядок 1100) подається розгорнута структура за субрахунками 201, 202, 203, 204, 205, 207, 208, 209 (сировина, комплектуючі, МШП, запасні частини, допоміжні матеріали, паливо), а незавершене виробництво (рахунок 23 «Виробництво» у частині матеріальних витрат і зарплати) – до рядка 1103 (на рис. 2.. виділено червоним кольором доповнені рядки до рядка 1100). Готова продукція (рахунок 26 «Готова продукція») відображається за внесеним у довільному порядку рядком 1103.

Згідно принципу превалювання змісту над формою та НП(С)БО 1, імпорнтні комплектуючі включаються до балансу лише після повного митного оформлення та прибуття на склад підприємства, навіть якщо право власності на запаси перейшло раніше. У примітках обов'язково зазначається «Запаси відображені за фактичним переходом ризиків і вигод, а не за датою контракту».

Зокрема, враховуючи принцип обачності товариством проводиться щоквартальна перевірка запасів на знецінення. У 2024 році досліджуване підприємство створило резерв на суму 420 тис.грн з неліквідних МШП, що відобразило зменшення рядка 1100 та детально розкрито інформацію у Примітках до фінансової звітності «Знецінення активів».

У Балансі рядок 1100 показують за мінусом резерву (чисту балансову вартість). Зокрема на ТОВ «Спрейфорс» перед відображенням інформації у балансі здійснюють перевірку запасів у дорозі та на митному складі. Якщо є підтверджуючі документи (ТТН, Митна декларація, Акт приймання), що вказує на право власності ТМЦ, які перейшли підприємству, в цьому випадку включають до статті «Запаси» за рядком 1100 (навіть якщо фізично такі ТМЦ ще не прибули на склад підприємства). В іншому випадку якщо право власності залишається за постачальником або митним брокером – запаси у дорозі не включають до балансу, а лише розкривають інформацію про них у Примітках до фінансової звітності.

Варто зазначити, що на досліджуваному товаристві приблизно 89% імпорнтних комплектуючих потрапляють до балансу тільки після повного розмитнення та прибуття на склад.

Для більш глибокого дослідження показників фінансової звітності, в тому числі і запасів необхідно провести горизонтальний аналіз показників Балансу ТОВ «Спрейфорс» за 2022-2024 роки та розглянути абсолютні та відносні зміни кожної статті балансу за вказаний період (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Горизонтальний аналіз Балансу ТОВ «Спрейфорс» за 2022-2024 роки, тис. грн

Рядок	Стаття	Роки			Відхилення	
		2022	2023	2024	2024 р до 2022	2024р до 2023 р.
1	2	3	4	5	6	7
Актив						
1095	Необоротні активи – усього	15402	8855	13444	-1958	4589
1100	Запаси усього	510490	57739	62670	11180	4931
1103	У т.ч. готова продукція	50427	56605	605100	10083	3905
1165	Гроші та їх еквіваленти	76	5342	2397	2321	-2945
1195	Оборотні активи	70444	90136	102050	31606	11914
1300	Баланс (валюта)	82670	98991	115494	32824	16503
Пасив						
1495	Власний капітал усього	37262	44190	45937	8675	1747
1600	Короткострокові кредити банків	16900	16900	-	-16900	-16900
1690	Інші поточні зобов'язання (аванси отримані)	15618	25540	50915	35297	25375
1695	Поточні зобов'язання – усього	45292	54744	69519	24227	14775

З проведеного горизонтального аналізу таблиці 2.12 видно, що на досліджуваному підприємстві за 2022-2024 роки зросла валюта балансу на 39,7% - з 82,7 млн. грн до 115,5 млн. грн, що відображає успішне масштабування бізнесу. Найбільш помітні зміни вказують на: повне погашення банківських кредитів у 2024 році (-16,9 млн. грн), зростання запасів готової продукції на 20% та різке збільшення авансів, отриманих від клієнтів (рядок 1690), що стало головним джерелом фінансування на період 2025 року.

Крім того, нами проведено вертикальний аналіз, який показує питому вагу кожної статті у валюті балансу та структурні зрушення за три роки (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Вертикальний аналіз Балансу ТОВ «Спрейфорс» за 2022-2024 роки

рядок	стаття	Роки			Відхилення 2024 р до 2022
		2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	
1	2	3	4	5	6
	Актив				
1095	Необоротні активи – усього	18,6	8,9	11,6	-7,0
1010	Основні засоби (залишкова вартість)	13,8	5,2	8,5	-5,3
1100	Запаси усього	62,3	58,3	54,3	-8,0
1103	У т.ч. готова продукція	61,0	57,2	52,4	-8,6
1125	Дебіторська заборгованість за товари/послуги	8,5	8,7	6,0	-2,5
1155	Інша поточна дебіторська заборгованість	12,5	16,2	21,5	9,0
1165	Гроші та їх еквіваленти	0,1	5,4	2,1	2,0
1195	Оборотні активи - усього	85,2	91,1	88,4	3,2
1300	Баланс (валюта)	100	100	100	-
1495	Власний капітал усього	45,1	44,6	39,8	-5,3
1420	Нерозподілений прибуток	41,0	41,2	36,8	-4,2
1600	Короткострокові кредити банків	20,4	17,1	-	-20,4
1615	Кредиторська заборгованість за товари/послуги	15,4	12,4	13,7	-1,7
1690	Інші поточні зобов'язання	18,9	25,8	44,1	25,2
1690	Інші поточні зобов'язання (аванси отримані)	18,9	25,8	44,1	25,2
1695	Поточні зобов'язання – усього	54,8	55,3	60,2	5,4
1900	Баланс (валюта)	100	100	100	-

З таблиці 2.13 видно, що частка оборотних активів зросла у 2024 році у порівнянні з 2022 роком - на 3,2 %, а необоротних – скоротилась з 18,6% до 11,6%, але така зміна відбувається через сезонний бізнес агротехніки, коли перед сезоном максимально нарощуються запаси. Крім того, запаси (в т.ч. готова продукція), які складають від 54-62% залишаються домінуючою статтею балансу. Найпомітніші зміни відбулись у 2024 році:

- повне погашення банківських кредитів;
- різке зростання авансів отриманих від покупців (рядок 1690) – з 18,9 % до 44,1%, що на 25,2 % більше.

Зокрема, власний капітал знизився з 45,1% до 39,8 % за рахунок зростання валюти балансу швидше, ніж прибутку. Коефіцієнт поточної ліквідності (оборотні активи / поточні зобов'язання): 2022 р. – 1,55; 2023 р. – 1,65; 2024 р. – 1,47 – залишається в межах норми (>1,2-1,3).

Отже, проведене дослідження надало змогу зробити висновок, що запаси є найбільшою та найсуттєвішою статтею балансу (54-62 % валюти балансу), тому досліджуване підприємство приділяє особливу увагу принципам повного розкриття, обачності та зрозумілої подачі інформації. У Балансі (рядок 1100) запаси відображаються за чистою балансовою вартістю з урахуванням резерву під знецінення, у Примітках до фінансової звітності наводиться детальна структура за субрахунками, рух запасів за рік, методи оцінки вибуття запасів та інші обов'язкові елементи фінансової звітності. Такий рівень прозорості висвітлених даних у звітності підвищує довіру інвесторів, контрагентів та інших зовнішніх та внутрішніх користувачів інформації, демонструючи, що підприємство чітко дотримується чинних законодавчих норм та правил внутрішнього розпорядку.

Висновки до розділу 2

З проведеного дослідження облікового забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу, можна зробити такі висновки:

- 1) Досліджено основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Спрейфорс», де виявлено стійке зростання підприємства в одному із найскладніших сегментів українського ринку – виробництві та реалізації сільськогосподарських обприскувачів. Дане підприємство працює злагоджено та ефективно, що вказує на його прибутковість.
- 2) Розглянуто особливості документального забезпечення обліку запасів на досліджуваному підприємстві, де визначено основні первинні документи, які використовує підприємства для відображення руху запасів використовуючи електронних графік документообігу.
- 3) Розкрито певні особливості методики обліку запасів, наведено її практичні аспекти, а також з метою поліпшення облікового забезпечення надано пропозиції щодо використання ERP-системи, яка оптимізує опрацювання кожної господарської операції та допоможе адміністрації контролювати з високою точністю усі фінансово-господарські процеси на підприємстві. Також для обліку готової продукції пропонуємо, зважаючи на специфіку діяльності підприємства та різновиду отриманого готового продукту, Робочий план рахунків доповнити субрахунками другого та третього порядку до рахунку 26 «Готова продукція», що дозволить належним чином вести складський облік та контролювати рух запасів.
- 4) Досліджено особливості розкриття інформації у фінансовій звітності про запаси підприємства, здійснено горизонтальний та вертикальний аналіз показників активу та пасиву Балансу.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

3.1. Методичні прийоми контролю за наявністю та рухом запасів підприємства

Запаси становлять суттєву частку оборотних активів ТОВ «Спрейфорс», тому саме від якості їхнього управління безпосередньо залежить ефективність використання ресурсів, рівень рентабельності та загальна фінансова стійкість підприємства. У сучасних умовах ведення бізнесу особливого значення набуває чітко налагоджений контроль, який виступає не просто допоміжною функцією, а є ключовим елементом системи управління.

Значна увага на досліджуваному підприємстві відводиться внутрішньому контролю, який є невід'ємною частиною управлінського процесу і являє собою систему постійного, безперервного моніторингу, перевірки та оцінки усіх господарських операцій із запасами – від моменту надходження до їх списання у виробництво чи реалізації.

Основною метою внутрішнього контролю є вчасне виявлення відхилень від норм, запобігати зловживанням, знижувати ризики неліквідності та псування, а також надавати керівництву достовірну інформацію для швидкого прийняття управлінських рішень.

В умовах сучасного антикризового управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, коливань валютних курсів, зростання цін на імпортовані комплектуючі ТМЦ та високої конкуренції, будь-які недоліки системи контролю можуть призвести до значних фінансових втрат, заморожування обігових коштів і втрати ринкових позицій. Тому створення та постійне вдосконалення ефективного механізму внутрішнього контролю запасів є необхідною умовою не лише збереження, а й

примноження активів підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Вагомий внесок у дослідження внутрішнього контролю запасів на підприємстві зробили вітчизняні вчені-економісти такі, як: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Завгородній В.П., Кужельний М.В., Нападовська Л.В., Пушкар М.С., Сопко В.В., Сук Л.К., Ткаченко Н.М., Чебанова Н.В., Шевчук В.О. та інші науковці. Проте, незважаючи на значну кількість публікацій з теорії внутрішнього контролю, практичні аспекти внутрішнього контролю запасів на досліджуваному підприємстві потребують детального дослідження.

Так, Рагуліна І.І., Рагуліна М.М., Новікова І.Т. зазначають, що система внутрішнього контролю повинна стати частиною діяльності підприємства, в іншому випадку виникає можливість того, що дана система буде або дуже витратною, або неефективною [38].

Можна погодитись із думкою авторів, адже належним чином організована система контролю на усіх структурних підрозділах та об'єктах обліку, в тому числі запасах є запорукою ефективного управління бізнесом, що призводить до збільшення фінансового результату діяльності підприємства.

Основною метою операцій із запасами є: встановлення достовірності документального забезпечення їх обліку; контроль за наявністю і рухом виробничих запасів та готовою продукцією; повнота і своєчасність відображення даних у первинних документах і облікових регістрах; правильність ведення регламентованого обліку запасів відповідно прийнятій обліковій політиці на підприємстві, а також достовірність відображених залишків записів у зведеній оборотно-сальдовій відомості та фінансовій звітності.

Важливою складовою є внутрішнього контролю є не лише визначення мети контролю, але й вивчення особливостей усіх процесів діяльності

досліджуваного підприємства. Тому, одним із основних етапів здійснення внутрішнього контролю є визначення основних його завдань (рис. 3.1).

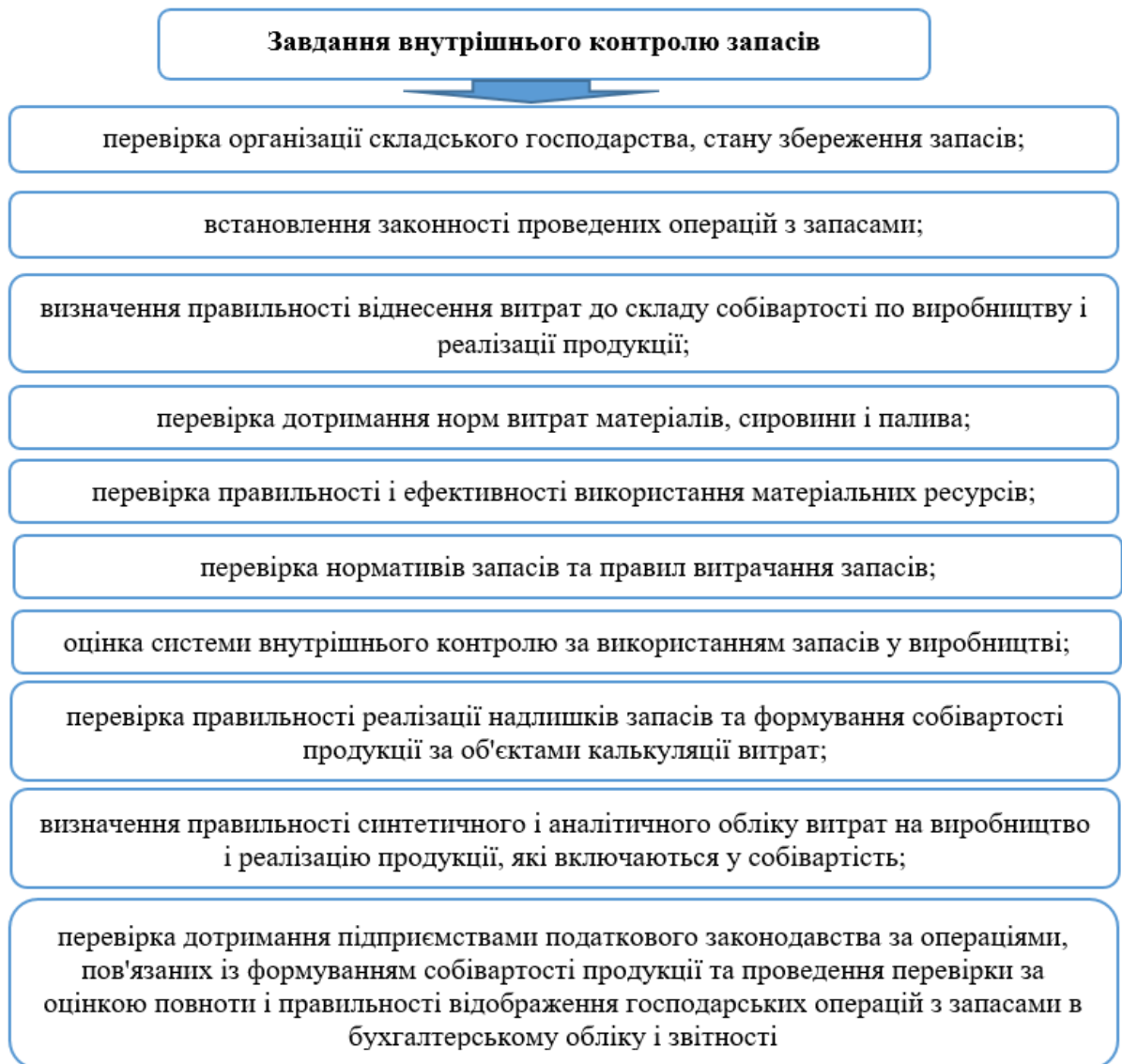

Рис. 3.1. Основні завдання внутрішнього контролю запасів на ТОВ «Спрейфорс»

Визначивши завдання внутрішнього контролю запасів необхідно зазначити, що контроль проводиться у чітко визначеними етапами, а саме:

- 1) етап 1: визначення фактичного стану організації складського господарства запасів на підприємстві;
- 2) етап 2: порівняння фактичних даних про запаси з даними бухгалтерського обліку або плановими показниками;

- 3) етап 3: оцінка виявлення відхилень та ступеня їх впливу на аспекти функціонування або плановими показниками;
- 4) етап 4: здійснюється узагальнення результатів контролю та виявлення причин зафіксованих відхилень.

При здійсненні внутрішнього контролю запасів на досліджуваному підприємстві використовуються певні методичні прийоми, які поліпшують ефективність основних контрольних функцій та допомагають на початковому етапі проведення перевірки внутрішніми працівниками бухгалтерської, економічної та фінансової служби виявити відхилення та застосувати певні управлінські рішення щодо їх усунення. До таких методичних прийомів належать: фактичний, розрахунково-аналітичний, арифметичний, документальний, вибірковий, спостереження, інвентаризація, автоматизований прийоми, а також зустрічної перевірки та взаємозвірки.

На ТОВ «Спрейфорс» перед початком проведення внутрішнього контролю запасів затверджується внутрішнім розпорядчим документом графіки та план контролю. При перевірці перевіряючи ознайомлюються з процесом документування та ведення обліку виробничих запасів, готової продукції, товарів, незавершеного виробництва, які мають відповідати чинним законодавчим актам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 1, Положенням про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, Податковим кодексом України, а також обліковою політикою на підприємстві, робочим планом рахунків та затвердженим графіком документообігу обліку запасів на підприємстві.

Наступним етапом перевірки є контроль виявлення загроз фінансової безпеки підприємства та надання рекомендацій щодо поліпшення контролю запасів. Планування внутрішнього контролю наявності та руху запасів є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах, термінів їх виконання та зазначенням відповідальних осіб за проведення перевірки.

Основними джерелами контролю запасів є:

- договори з постачальниками і покупцями, реєстри оперативного обліку і контролю їхнього виконання (журнал обліку надходження вантажів, книга обліку виконання договорів), звіт завскладом про приймання та рух готової продукції на складі;
- товарно-транспортні накладні, накладні, рахунки-фактури, платіжні вимоги, платіжні інструкції, виписка з рахунків у банках, товарні звіти, прибуткові ордера М-4, квитанції, відомість здавання готової продукції з виробництва на склад та інші;
- інвентаризаційні описи, порівнювальні відомості, розрахунки природного убутку, розрахунки витрат на залишок ТМЦ, розрахунки реалізованої торгової націнки, нагромаджувала відомість для обліку готової продукції у бухгалтерії у натуральному і вартісному вираженні, книга залишків готової продукції і напівфабрикатів власного виробництва, картки та книги складського обліку готової продукції, картка рахунку 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 26 «Готова продукція», 28 «Товари»;
- акти на списання товарних втрат, реєстри аналітичного та синтетичного обліку тощо;
- фінансова, оперативна та статистична звітність.

Отже, внутрішній контроль запасів підприємства є критично важливим елементом управління, оскільки з правильно-організованою системою внутрішнього контролю можна передбачити ризики фінансових втрат та втрат неліквідних запасів, перевитрат матеріалів і зловживань.

3.2. Внутрішній контроль запасів в сучасних умовах ведення бізнесу

В умовах нестабільних економічних відносин, високої конкуренції та постійних законодавчих змін важливим етапом для будь-якого підприємства

є належне, достовірне та правильне відображення усіх фінансово-господарських процесів у бухгалтерському обліку та узагальнення даних синтетичного обліку та формування фінансової звітності. Все це можна реалізувати тільки за допомогою правильно організованого внутрішнього контролю, в тому числі безперервної перевірки обліку запасів.

В ТОВ «Спрейфорс» особливе місце відводиться інвентаризації, яка проводиться згідно «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879. Інвентаризація запасів – це процес перевірки їх фактичної наявності шляхом зіставлення з даними бухгалтерського обліку. Основними важливими завданнями інвентаризації запасів є: виявлення контролерам фактичної наявності; встановлення лишків або нестач запасів; виявлення запасів, які частково втратили свою первісну вартість, а також запаси, що не використовуються, а також активи, які не відповідають критеріям визнання.

Перевірка на досліджуваному підприємстві проводиться відповідно до затвердженого наказу керівника про проведення інвентаризації у присутності матеріально-відповідальних осіб. Запаси комісією внутрішніх контролерів обмірюють, підраховують у порядку розміщення ТМЦ у приміщенні та ідентифікують їх методом штрихування, через автоматизовану систему обліку запасів. На запаси, що перебувають у дорозі, не оплачені у строк покупцями відвантажені товари і цінності та на ті, що перебувають на складах інших підприємств (на відповідальному зберіганні, на комісії, у переробці), інвентаризаційні описи складають окремо.

При проведенні перевірки запасів, на прибуткових та видаткових документах на запаси, що прийняті або відпущені під час інвентаризації, матеріально відповідальна особа в присутності контролерів. Відомості про них заносять до окремого опису.

На МШП, які обліковують в оперативному порядку, інвентаризаційні описи не складають, а перевіряють фактичну наявність цих предметів у матеріально-відповідальних осіб шляхом зіставлення з відомістю оперативного обліку. При цьому, виявлену нестачу предметів оформлюють

актом згідно (п. 4.1 розд. III Положення № 879). У разі зберігання ТМЦ у різних приміщеннях інвентаризація проводиться послідовно за місцями зберігання.

Після завершення інвентаризації запасів матеріально-відповідальна особа має підписати розписку, наведено у в інвентаризаційних описах про те, що всі запаси, які відображено в інвентаризаційному описі, комісія перевіряє в натурі у присутності матеріально-відповідальної особи і вносить в опис, у зв'язку з чим претензії до інвентаризаційної комісії немає. Крім того, якщо за результатами інвентаризації виявлено відхилення фактичних даних про запаси від облікових, перелік таких запасів контролери заносять до Звіряльної відомості результатів заносять до Звіряльної відомості результатів інвентаризації запасів у двох примірниках. Розбіжності, які виявлені у процесі інвентаризації відображають у бухгалтерському обліку.

При виявленні надлишку ТМЦ, який можна виявити в результаті відсутності первинних документів і неможливості встановлення факту отримання запасу. Ще є декілька причин виявлення надлишку ТМЦ:

- запас списали для виробничих цілей, але фактично не передали;
- у бухгалтерському обліку помилково не оприбуткували запас, хоча його отримання підтверджує первинний документ;
- пересортиця.

Такі надлишки необхідно оприбуткувати за дебетом рахунків 20-28, а за кредитом субрахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності». Ці виявлені запаси оприбутковують: за чистою вартістю реалізації для подальшої реалізації; в оцінці можливого використання самим підприємством.

В разі виявлення суми перевищення вартості нестач над сумою лишків ТМЦ відносять до складу інших операційних витрат – дебет рахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей». Цю саму суму відображають за одночасно за дебетом субрахунку 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від

псування цінностей». Вину матеріально-відповідальної особи можна довести використовуючи взаємозалік лишків і нестач ТМЦ.

Також, при перевірці може виникнути ситуація коли фактично ТМЦ не передані у виробництво, але списані та у бухгалтерському обліку таке списання відображено проведенням – дебет рахунку 23 «Виробництво» та кредит субрахунку 201 «Сировина і матеріали». Тому для виправлення помилки кореспонденцію відображають методом «червоне сторно». Крім того, виправляють помилки при відображенні та віднесенні вартості запасу до витрат бухгалтерським проведенням – дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації» та кредит рахунку 23 «Виробництво».

При здійсненні внутрішнього контролю крім інвентаризації, проводять документальну перевірку оприбуткування запасів. В результаті перевірки контролерами можуть бути виявлені первинні документи, які підтверджують факт здійснення господарської операції, але дана операція не відображена в регламентованому обліку. Такі запаси оприбутковуються без відображення доходу, де робиться відповідний бухгалтерський запис – дебет рахунку 20, 26, 28 з кредитом субрахунків 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками», 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками та підрядниками», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Обсяг фактично випущеної продукції перевіряють за даними синтетичного та аналітичного обліку і звітності, а також за первинними документами, які підтверджують виробництво продукції та її приймання на склад. Достовірність даних про обсяг виробленої продукції в натуральному вираженні перевіряють за даними квартальної і річної звітності, а також за даними приймально-здавальних накладних, квитанцій, нагромаджувальних відомостей на здавання готової продукції з виробництва на склад, книги залишків готової продукції і напівфабрикатів, карток або книг складського обліку готової продукції.

Перевіряючи правильність заповнення приймально-здавальних накладних, особливу увагу звертають на час здавання продукції, назву й номенклатурний номер, одиницю виміру, кількість ТМЦ, фактичну виробничу собівартість.

Так, на суму відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, роблять запис: кредит рахунку 26 «Готова продукція», дебет рахунку 90 «Собівартість реалізації» (36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 71 «Інший операційний дохід»).

Крім того на ТОВ «Спрейфорс» практикують проведення раптових перевірок окремих партій готової продукції, підготовлених до відвантаження, але не вивезених. Результати такої перевірки оформляються актом та надаються керівнику підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень.

Також, здійснюється перевірка даних регламентованого обліку виробничих запасів та готової продукції, де ведеться чіткий контроль за придбанням виробничих запасів та їх відпуском у виробництво, а також відвантаженням готової продукції, своєчасним надходженням коштів від покупців на рахунки у банках за реалізовані сільськогосподарські обприскувачі.

Отже, проведення внутрішнього контролю запасів на підприємстві є особливо важливим процесом та невід'ємною складовою ефективної діяльності досліджуваного підприємства, що дозволяє своєчасно виявляти ризики, запобігати фінансовим втратам забезпечувати чіткий моніторинг кожної окремої деталі від надходження до встановлення на окремий обприскувач, підтримувати оптимальний рівень оборотності запасів і оптимізувати витрати.

3.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю запасів та напрями його поліпшення в умовах військового стану

В сучасних реаліях автоматизованого обліку, контроль запасів на ТОВ «Спрейфорс» є досить ефективний, оскільки базується на змішаному використанні власних розробок, Excel-серверів та паперових документів й використання BAS Бухгалтерії. Варто зазначити, що більшість господарських процесів автоматизовано. Але враховуючи масштаби підприємства, використання програми BAS Бухгалтерії, на наш погляд, посилює лише внутрішній контроль документального забезпечення та регламентованого обліку запасів. Проте, дана програма не може охопити усі структурні підрозділи для більш швидкого виявлення втрат, крадіжок та інших негативних факторів, які виявляються у процесі усієї господарської діяльності.

Тому, для виключення ризиків людського фактору, які призводять до дублювання даних та уповільнення їх реакції на відхилення, необхідно поетапно впроваджувати використання найперспективнішого напрямку поліпшення контролю застосовуючи хмарні технології та локальну ERP-систему, яка об'єднає усі процеси – закупівлі, склади, виробництво, продажі та гарантійне обслуговування в єдину інформаційну базу з автоматичним обміном даних в реальному часі. Це повністю виключить ручне переписування первинних документів і помилки при перенесенні інформації в межах структурних підрозділів.

Другою ключовою перевагою є автоматичне планування потреби в матеріалах. ERP-система розрахує точну потребу у комплектуючих матеріалах під кожен заводський номер обприскувача на основі актуальних замовлень клієнтів і прогнозу продажів, що дозволить скоротити запас імпортованих ТМЦ на чітко визначений проміжок часу без ризику зупинки виробництва, вивільнивши 8-12 млн. грн оборотних коштів.

Третьою перевагою є розширений функціонал ERP-системи, яка дозволяє через вид номенклатури та її елементи отримувати для кожної ТМЦ штрих-код, фіксуватиме усі господарські процеси (від внутрішнього контролю за відображенням усіх операцій пов'язаних із надходженням та списанням запасів до стану забезпечення ТМЦ на складі, передачі готової продукції на склад та формування управлінської та фінансової звітності).

Наступною перевагою ERP-системи, є контроль та планування усіх платежів за розрахунками з контрагентами (клієнтами та постачальниками) з використанням Платіжного календаря, що дозволяє здійснювати в тому числі контроль за погашенням дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Для поліпшення внутрішнього контролю запасів необхідно провести анкетування працівників та переконатись у дотриманні ними чинних нормативно-правових актів при оприбуткуванні матеріалів, передачі їх у виробництво, оприбуткуванні готової продукції із виробництва та передачі їх у склад. Крім того, правильне оформлення первинних документів та відображення даних усіх господарських операцій в бухгалтерському обліку та звітності, який має значний вплив на внутрішній контроль (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Анкета внутрішнього контролю запасів на ТОВ «Спрейфорс»

№	Питання з обліку запасів	Фактична відповідь (так/ні)	Зауваження / рекомендації
1	Чи всі надходження запасів оприбутковані в день оформлення М-4 (або не пізніше наступного робочого дня)?		
2	Чи всі імпортні комплектуючі оприбутковані тільки після повного розмитнення та наявності зареєстрованої МД?		
3	Чи ведеться аналітичний облік запасів за субрахунками 201, 202, 204, 205, 207, 209 окремо?		
4	Чи застосовується метод FIFO для субрахунків 201, 202, 204, 207 та середньозважена для 205 і 209 (відповідно до облікової політики)?		
5	Чи проводиться щомісяця автоматична звірка карток складського обліку М-17 з даними бухгалтерського обліку?		

Продовження табл. 3.1

6	Чи створено та відображено в обліку резерв під знецінення запасів станом на останній день місяця/кварталу?		
7	Чи списання запасів у виробництво (Дт 23) проводиться виключно на конкретне виробниче замовлення (заводський номер обприскувача)?		
8	Чи сформована собівартість готової продукції (Дт 26 Кт 23) автоматично при закритті виробничого замовлення?		
9	Чи всі операції з руху запасів відображені в регістрах бухгалтерського обліку в день їх здійснення?		
10	Чи проводиться щомісяця розподіл транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) пропорційно вартості запасів?		
11	Чи всі серійні номери дорогих комплектуючих (насоси, РТК-антени, контролери) внесені в аналітичний облік та гарантійний паспорт?		
12	Чи сформовані та зареєстровані податкові накладні на реалізацію запасних частин (субрахунок 207) у день відвантаження?		
13	Чи проведено інвентаризацію та звірку залишків запасів з даними бухгалтерського обліку перед складанням звітності за 2024 рік?		
14	Чи є випадки ручного коригування проводок по рахунках 20 без первинних документів за останні 12 місяців?		
15	Чи відображені в обліку та примітках усі факти знецінення, неліквідів і створеного резерву?		

Джерело: розробка автора

Запропонована анкета-опитування працівників дасть змогу поліпшити функції адміністративного персоналу та керівників окремих структурних підрозділів підприємства та покращити внутрішній контроль запасів.

Заключним етапом проведення внутрішнього контролю є оформлення результатів перевірки у звіті про проведення внутрішнього контролю управління запасами підприємства, де вказуються за окремими розділами усі виявлені, як позитивні так і негативні моменти дотримання законодавчих актів та норм облікової політики, а також контролери наводять ряд пропозицій щодо усунення недоліків первинного, аналітичного та синтетичного обліку запасів.

Висновки до розділу 3

Дослідження контрольного забезпечення управління запасами підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу дозволило виокремити основні важливі висновки:

- 1) Методична база внутрішнього контролю запасів на підприємстві сформовано з урахуванням чинних нормативно-правових актів та специфіки серійного виробництва складної сільськогосподарської техніки. Розглянуто основні завдання, методичні прийоми здійснення внутрішнього контролю та наведено етапи перевірки обліку запасів.
- 2) Розкрито зміст та сутність практичних аспектів внутрішнього контролю на підприємстві, шляхом використання інвентаризації, документальної та вибіркової перевірки відображення операцій з придбання та руху запасів на підприємстві.
- 3) Узагальнено результати дослідження та надано пропозиції щодо поліпшення внутрішнього контролю управління запасами шляхом покращення автоматизованого обліку із впровадженням ERP-системи, яка дозволить поліпшити та систематизувати процес купівлі, продажу, виробництва, контролю фінансових платежів, контролю дебіторської та кредиторської заборгованостей та інших процесів діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах ведення бізнесу облік і контроль запасів є фундаментальною складовою бухгалтерського обліку на українських підприємствах, де акцентується увага на принципах і методах управління, включаючи автоматизацію для вирішення проблем з обліково-контрольним забезпеченням. У процесі дослідження основних важливих питань теоретико-методичних аспектів обліково-контрольного забезпечення управління запасами на ТОВ «Спрейфорс» надало можливість зробити такі висновки:

- 1) Уточнено економічне поняття «запаси» - це важливі для підприємства активи, які знаходяться у його розпорядженні з метою відпуску у виробництво або для подальшого перепродажу, як у процесі господарської діяльності споживаються повністю та повністю відносять вартість на готовий продукт (товар) та використовуються протягом року або одного операційного циклу.
- 2) Висвітлено сутність ключових критеріїв класифікації запасів за рахунками бухгалтерського обліку та статтями Балансу. Запропоновано характеристику групування виробничих запасів за джерелами надходження, за призначенням у господарській діяльності, залежно від обраного методу оцінки запасів, а також за цілями вибуття. Окремо наведено схему видів оцінки запасів для теоретичних аспектів бухгалтерського обліку згідно з НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси».
- 3) Проведено аналіз нормативно-правового регулювання обліку і контролю запасів та визначено три рівня їх регулювання, а саме: законодавчий рівень управління; нормативний та внутрішній рівні управління.
- 4) Проведено оцінку організаційно-економічної характеристики та основних показників діяльності ТОВ «Спрейфорс» за період 2022-2024 років. Основною діяльністю підприємства є оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням, виготовлення та

продаж обприскувачів для підприємств аграрного сектору економіки. Досліджуване підприємство успішно веде фінансово-господарську діяльність про, що свідчать основні економічні показники: чистий дохід від реалізації зріс майже у 2 рази – з 107,2 млн.грн у 2022 році до 211,1 млн. грн у 2024 році, на 96,9 %. Найбільший стрибок відбувся у 2024 році – на 65,4 % до 2023 року, що свідчить про розширене виробництво обприскувачів та розширенням ринків збуту. Проведено оцінку складу та структури активів де виявлено, що за 2022-2024 роки запаси зросли за останній рік на 6,9 %.

- 5) Розглянуто питання документального забезпечення обліку запасів та зважаючи на специфіку діяльності товариства виокремлено ключові критерії особливостей первинного обліку, розглянуто основні первинні документи, що використовуються та розкрито їх призначення.
- 6) Досліджено аналітичний та синтетичний облік надходження та вибуття запасів підприємства. Наведено ряд пропозицій щодо поліпшення обліку запасів, де запропоновано доповнити робочий план рахунків субрахунками другого та третього порядку до рахунку 26 «Готова продукція», що дозволить конкретизувати готову продукцію за її видами.
- 7) Розглянуто питання особливостей розкриття інформації у фінансовій звітності про запаси підприємства. Проведено горизонтальний та вертикальний аналіз статей Балансу та виявлено, що за період 2022-2025 років зросла валюта балансу на 39,7%, що відображає успішне масштабування бізнесу, а частка оборотних активів зросла у 2024 році у порівнянні з 2022 роком - на 3,2 %.
- 8) Досліджено внутрішній контроль управління запасами на підприємстві, де наведено його основні завдання, методичні прийоми, джерела та етапи проведення контролю. Описано методику внутрішнього контролю запасів на ТОВ «Спрейфорс» й надано ряд пропозицій щодо поліпшення контролю шляхом використання сучасних ERP –систем, які інтегрують

та автоматизують основні бізнес-процеси підприємства такі, як фінанси, закупівлі, виробництво, продажі, управління персоналом та логістика. Вона об'єднує усю інформацію у єдину систему, що дозволяє підприємству покращити ефективність, скоротити витрати та своєчасно реагувати на зміни, які виникають у ході нормального операційного циклу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бержанір І. А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів. Економічний простір. 2016. № 107. С. 161-168.
2. Бондаренко Н. М., Яресько А. М. Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. № 4. С. 273-281.
3. Бондаренко О. С. Сучасні моделі управління виробничими та збутовими запасами. Економіка та держава. 2009. № 3. С. 16–22/
4. Бурдейна Л. В. Удосконалення методології бухгалтерського обліку виробничих запасів. Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки. 2017. Вип. 13. С. 126-132.
5. Бурдюк Н. Роль документообігу у створенні ефективної системи обліку запасів. Економічний аналіз. 2010. № 6. С. 39-42.
6. Бурлан С. А., Панченко І. М. Облікове забезпечення управління товарними запасами на підприємствах оптової торгівлі. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7422>. (Дата звернення: 17.10.2025).
7. Бутенко О. М. Облік і контроль запасів на підприємствах АПК в умовах цифрової трансформації. Економіка та управління АПК. 2024. № 1. С. 78-85. URL: <https://econom.agroreview.com/article/oblik-i-kontrol-zapasiv-na-pidприємствakh-apk-v-umovah-cifrovoi-transformacii>. (Дата звернення: 01.12.2025).
8. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік : навч. посіб. Житомир : ЖІТІ, 2000. 448 с.
9. Василенко В. О. Виробничий (операційний) менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 532 с.

10. Гадзевич О. І., Шпатиковська Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах. Економіка і суспільство. 2016. С. 344-388.
11. Гайдучок Т. С., Вітер С. А., Абрамова І. В. Сучасні підходи до оцінки запасів за національними та міжнародними стандартами в системі управління оборотними активами підприємства. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 14. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-02>. (Дата звернення: 01.12.2025).
12. Голов С. В. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
13. Гузь Б. Г. Облік запасів на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та перспективи. Облік і фінанси. 2023. № 3. С. 45-52. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblik-zapasiv-na-silskogospodarskih-pidpriemstvakh-problemi-ta-perspektivi.html>. (Дата звернення: 01.12.2025).
14. Демченко Т. А., Чвортко Л. А. Проблеми обліку виробничих запасів та напрями його вдосконалення на підприємстві. Економічні горизонти. 2017. № 1(2). С. 48-56.
15. Дмитренко А. В., Балабась І. В. Економічна сутність поняття виробничі запаси. Економіка і регіон. 2016. № 2 (57). С. 149-152.
16. Дожланський А. М. Економічна сутність товарних запасів у оптовій торгівлі. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.4. С. 163-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlту_2013_23.4_28. (Дата звернення: 17.10.2025).
17. Дубініна М. В. Сутність виробничих запасів як складової частини процесу виробництва. Тенденції та закономірності розвитку обліково-аналітичного забезпечення в Україні: тези доповідей на вузівській науково-практичній конференції. Миколаїв: НУК, 2007. С. 56-59.

- 18.Дубініна М. В., Чебан Ю.Ю., Горбач С.О. Інституціональний механізм контролю фінансових результатів сільськогосподарських підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2013. № 2(3), С. 133-137. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2\(3\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2013_2(3)_29) (Дата звернення: 17.10.2025).
- 19.Захарін С. В. Управління товарними запасами. *Економіка підприємств.* 2006. № 16. С. 80–98.
- 20.Кобилецький В. Р. Коефіцієнт оборотності запасів. Онлайн-журнал *Financial Analysis online.* URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv>. (Дата звернення: 12.11.2025).
- 21.Коваленко О. В. Внутрішній контроль запасів як елемент ризик-менеджменту на підприємстві. *Економіка та регіон.* 2024. № 2. С. 112-120. URL: <https://erjournal.ztu.edu.ua/index.php/er/article/view/456>. (Дата звернення: 01.11.2025).
- 22.Коваленко О. В., Сидоренко Л. М. Класифікація та оцінка запасів у бухгалтерському обліку: сучасні виклики. *Бухгалтерський облік та аудит.* 2023. № 4. С. 78-85. URL: <https://journals.uran.ua/boa/article/view/278945>. (Дата звернення: 01.12.2025).
- 23.Коваль Н. І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2017. № 7. С. 93-105.
- 24.Куць Т. В. Методи оцінки виробничих запасів підприємства. *Молодий вчений.* (2017). № 12. С. 690-693. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_12_160 (Дата звернення: 18.11.2025).
- 25.Кузьмінська О. Е. Напрями аналізу виробничих запасів підприємств. *Вчені записки.* 2016. № 16. С. 175-180. URL:

- <https://core.ac.uk/download/pdf/32615885.pdf>. (Дата звернення: 18.11.2025).
26. Любезна І. В. Внутрішньогосподарський контроль використання матеріальних ресурсів на підприємствах. Інноваційна економіка. 2015. № 2 (57). С. 57-62.
27. Любезна І. В. Удосконалення системи управління матеріальними запасами на підприємствах. Галицький економічний вісник. 2013. № 2 (41). С. 72–78.
28. Любченко Н. Л., Кравченко О. В. Запаси як стратегічний резерв підприємства в умовах порушення логістичних ланцюгів. Вісник економічної науки України. 2023. № 2. С. 78-85. URL: <https://vesnik.org.ua/index.php/journal/article/view/1123>. (Дата звернення: 01.12.2025).
29. Максименко І. Я. Внутрішній аудит: підвищення ефективності роботи та забезпечення прибутковості підприємства. Сталий розвиток економіки. 2013. № 1. С. 294-296.
30. Максименко І. Я., Іванченко А. Г. Особливості визначення та класифікація запасів в процесі управління підприємством. Zbiór artykułów naukowych recenzowanych. 2019. № 19. С. 22-23. URL: http://конференция.com.ua/files/91_s.pdf#page=22. (Дата звернення: 18.10.2025).
31. Мельник Н. Г. Матеріальні ресурси в системі управління підприємством. Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. Тернопіль, 2006. № 11. С. 145–151.
32. Мельнікова К. С. Напрями удосконалення методів і процедур аудиту виробничих запасів на прикладі макаронної фабрики. Економічні студії. 2014. № 1. С. 13-18. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-13>. (Дата звернення: 28.10.2025).
33. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №

- 433 (у редакції від 30.12.2013). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>. (Дата звернення: 10.11.2025).
34. Михайлов М. Г., Баранік О. О. Облік і контроль палива на сільськогосподарських підприємствах. Облік і фінанси АПК. 2023. С. 45-52. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblik-i-kontrol-paliva-na-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html>. (Дата звернення: 03.11.2025).
35. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021 (Дата звернення: 05.11.2025).
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (у редакції від 17.02.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>. (Дата звернення: 08.11.2025)
37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (Дата звернення: 08.11.2025)
38. Огійчук М. Ф., Рагуліна І. І., Новіков І. Т. Аудит: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2020. 852 с.
39. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність. Київ: КНЕУ, 2008. 302 с.
40. Пилипенко Л. М., Воськало В. В., Тивончук О. О. Проблеми відображення у бухгалтерській звітності розвіданих запасів корисних копалин. Економіка та суспільство. 2023. № 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-10>. (Дата звернення: 01.11.2025).
41. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено

- наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <http://dtk.com.ua/show/2cid06880.html>. (Дата звернення: 15.11.2025).
42. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (Дата звернення: 15.11.2025).
43. Подолянчук О. А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 88-101.
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. (Дата звернення: 18.09.2025).
45. Польова Т. В., Охрей Т. С. Методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств. Економічний простір. 2020. № 160. С. 124-128. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>. (Дата звернення: 17.11.2025).
46. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. Дата звернення: 17.10.2025.
47. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (у редакції наказу від 25.06.2021 № 349). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0983-14>. (Дата звернення: 01.11.2025).
48. Рагуліна І. І., Рагуліна М. М., Новіков І. Т. Необхідність внутрішнього контролю в сільськогосподарських підприємствах. Вісник Харківського НАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія Економічні науки. 2012. № 5. С. 20-25.

- 49.Різник В. В. Теоретичні аспекти управління виробничими запасами підприємства. Економічний вісник університету. 2019. Вип. 24(1). С. 50-56. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_24\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_24(1)_11). (Дата звернення: 01.11.2025).
- 50.Рубан Л. О., Яковенко Т. І. Економічна сутність поняття виробничих запасів на промисловому підприємстві. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 34. С. 319-324.
- 51.Садовська І. Б., Божидарнік Т. В., Нагірська К. Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 688 с.
- 52.Сиротюк Г., Сиротюк К. Методичні особливості аудиту виробничих запасів. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія Економіка АПК. 2015. № 22(1). С. 92-97.
- 53.Скригун Н., Цимбалюк Л. Оптимізація виробничих запасів як один із напрямків управління витратами. Економіст. 2013. № 2. С. 39-42.
- 54.Скрипник М. Є., Шум'як Г. В. Особливості обліку в оптовій торгівлі. Науковий огляд. 2017. № 11 (43). URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1517525244.pdf>. (Дата звернення: 13.11.2025).
- 55.Скрипник М. І., Григоревська О. О., Радіонова Н. Й. Удосконалення організації і методики аудиту виробничих запасів на підприємстві. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2016. № 2-3 (35). С. 378-398.
- 56.Степаненко О. І. Обліковий аспект побудови класифікації виробничих запасів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 30. С. 166-171.
- 57.Ткаченко О. С. Удосконалення контролю виробничих запасів в сільськогосподарському кооперативі. Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки:

- колективна монографія. За заг. ред. І. П. Приходька. Дніпро: Пороги, 2020. С. 139-150.
- 58.Ткаченко О., Шендрик К. Вивчення методики проведення аудиту виробничих запасів на підприємстві. Економіка та суспільство. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-48>. (Дата звернення: 27.10.2025).
- 59.Третяк О. В. Внутрішній контроль запасів у системі ризик-менеджменту. Бухгалтерський облік та аудит. 2023. № 5. С. 89-95. URL: <https://journals.uran.ua/boa/article/view/278945>. (Дата звернення: 01.11.2025).
- 60.Федак Л. М. Запаси підприємства: сутність та класифікація. Вісник Хмельницького національного університету. 2012. № 1. С. 157-162.
- 61.Чабанюк О. А. Організація документообігу як засіб удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів. Фінанси, облік і аудит. 2011. № 18. С. 386-391.
- 62.Чаюн І. О., Бондар І. Ю. Управління матеріально-технічним забезпеченням підприємств. Київ: Київський національний торгово-економічний університет, 2014. 111 с.
- 63.Чебанова Н. В., Василенко Ю. А. Бухгалтерський фінансовий облік: посібник. Київ: Академія, 2015. 672 с.
- 64.Шум М. А., Гулько К. С. Особливості обліку та аналізу виробничих запасів на підприємствах України в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. № 4. С. 166-169.
- 65.Derevianko S. State and prospects of application of blockchain technology in accounting. *Management of socio-economic transformations of business processes: current realities, global challenges, forecast scenarios and development prospects. Scientific monograph*. Sofia: Professor Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2023. – 327 p. (p.277-286)

66. Nuzhna O., Derevianko S., Hurenko T., Sydorenko R., Grudzevych Y. Accounting, analytical and financial support for making management decisions of the enterprise. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS)*. 2024. v.17, n.se3, p.306-316. DOI <http://dx.doi.org/10.14571/brajets.v17.nse3.306-316>. ISSN 2316-9907. URL: <https://www.brajets.com/index.php/brajets/issue/view/53> (Дата звернення: 13.11.2025).
67. Shmatkovska T., Derevianko S., Rogach S., Shulha O., Chudovets V., Artemchuk L., Begun S., Khomiuk N. Financial, accounting-analytical support and management of economic security in the system of sustainable development. *Ad Alta: volume 13, issue 2, special issue XXXVII*. p. 155-159 URL: <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/PDF/130237.pdf>. (Дата звернення: 01.11.2025).
68. Lytvynenko, V., Hurenko, T., Derevianko, S., & Burdym, Yu. (2024). Inventory of assets and liabilities: The tool for restoring accounting in agricultural enterprises under conditions of martial law. *Economics and Business Management*, 15(1), 92-109. URL: [https://doi.org/10.31548/economics15\(1\).2024.078](https://doi.org/10.31548/economics15(1).2024.078). (Дата звернення: 01.11.2025).

ДОДАТКИ

		Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)	
Фінансова звітність малого підприємства			
			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	31.12.2023
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СПРЕЙФОРС"		за ЄДРПОУ	35825526
Територія: КИЇВСЬКА		за за КАТОТТГ1	UA32120090010020161
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням		за КВЕД	46.61
Середня кількість працівників: 65			
Адреса, телефон: вулиця СОБОРНОСТІ, буд. 143, м. МИРОНІВКА, МИРОНІВСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА обл., 08800, тел. 5933597			
I. Баланс		Форма № 1-м	Код за ДКУД
на 31.12.2023 р.			1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	8,30	8,30
накопичена амортизація	1002	8,30	8,30
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 637,00	525,90
Основні засоби:	1010	7 431,50	5 175,10
первісна вартість	1011	20 193,90	20 624,10
знос	1012	12 762,40	15 449,00
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	3 085,60	3 154,30
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	12 154,10	8 855,30

II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	51 196,60	57 739,10
у тому числі готова продукція	1103	50 120,90	56 605,10
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	6 998,30	8 564,70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	279,80	819,20
у тому числі з податку на прибуток	1136	243,90	287,60
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 493,50	16 004,90
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	75,60	5 342,10
Витрати майбутніх періодів	1170	55,80	104,40
Інші оборотні активи	1190	1 085,50	1 561,40
Усього за розділом II	1195	70 185,10	90 135,80
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	82 339,20	98 991,10
Пасив			
	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	1	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 710,00	2 710,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	677,50	677,50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	33 487,60	40 802,90
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	36 875,10	44 190,40
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	115,80	57,00
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	16 900,00	16 900,00
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	12 701,40	12 303,50
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,70	0,70
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	15 746,20	25 539,50
Усього за розділом III	1695	45 348,30	54 743,70
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	82 339,20	98 991,10

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2023

	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	127 668,00	107 194,70
Інші операційні доходи	2120	4 035,00	6 094,70
Інші доходи	2240	230,80	143,80
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	131 933,80	113 433,20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	73 717,40	61 166,40
Інші операційні витрати	2180	36 607,50	33 378,30
Інші витрати	2270	3 386,80	2 496,70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	113 711,70	97 041,40
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	18 222,10	16 391,80
Податок на прибуток	2300	3 406,80	2 960,60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	14 815,30	13 431,20

Керівник

Гавриленко Андрій Петрович

		Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)	
Фінансова звітність малого підприємства			
		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СПРЕЙФОРС"	за ЄДРПОУ	31.12.2024	35825526
Територія: КИЇВСЬКА	за за КАТОТТГ1		UA32120090010020161
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ		240
Вид економічної діяльності: Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням	за КВЕД		46.61
Середня кількість працівників: 72			
Адреса, телефон: вулиця СОБОРНОСТІ, буд. 143, м. МИРОНІВКА, ОБУХІВСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА обл., 08800, Україна, тел. 5933597			
I. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
на 31.12.2024 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	8,30	8,30
накопичена амортизація	1002	8,30	8,30
Незавершені капітальні інвестиції	1005	525,90	525,90
Основні засоби:	1010	5 175,10	9 817,80
первісна вартість	1011	20 624,10	26 308,20
знос	1012	15 449,00	16 490,40
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	3 154,30	3 100,50
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	8 855,30	13 444,20
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	57 713,30	62 670,30
у тому числі готова продукція	1103	56 579,90	60 510,30
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	8 373,30	6 913,70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	820,10	1 248,50
у тому числі з податку на прибуток	1136	287,60	859,90
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16 842,80	24 783,90
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 342,10	2 396,50
Витрати майбутніх періодів	1170	104,50	114,00
Інші оборотні активи	1190	1 505,50	3 922,90
Усього за розділом II	1195	90 701,60	102 049,80
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	99 556,90	115 494,00
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	2 710,00	2 710,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	677,50	677,50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40 731,90	42 549,90
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	44 119,40	45 937,40
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	57,00	38,00

III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	16 900,00	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	1 043,30
товари, роботи, послуги	1615	13 029,80	15 836,10
розрахунками з бюджетом	1620	-	0,50
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,70	0,70
розрахунками з оплати праці	1630	-	1 723,50
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	25 450,00	50 914,50
Усього за розділом III	1695	55 380,50	69 518,60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	99 556,90	115 494,00

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2024

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	211 113,70	127 652,20	
Інші операційні доходи	2120	7 184,50	4 035,00	
Інші доходи	2240	609,50	230,80	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	218 907,70	131 918,00	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	142 639,60	73 718,70	
Інші операційні витрати	2180	55 899,40	36 642,00	
Інші витрати	2270	1 383,20	3 386,80	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	199 922,20	113 747,50	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	18 985,50	18 170,50	
Податок на прибуток	2300	3 417,40	3 406,80	
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	15 568,10	14 763,70	

Керівник

Гавриленко Андрій Петрович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

Світлична Валентина Володимирівна
(ініціали, прізвище)

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

			КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)		31.12.2022
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СПРЕЙФОРС"	за ЄДРПОУ		35825526
Територія: КИЇВСЬКА	за за КАТОТТГ1		UA32120090010020161
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ		240
Вид економічної діяльності: Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням	за КВЕД		46.61
Середня кількість працівників: 75			
Адреса, телефон: вулиця СОБОРНОСТІ, буд. 143, м. МИРОНІВКА, МИРОНІВСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА обл., 08800, тел. 5933597			
1. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
на 31.12.2022 р.			

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	8,30	8,30
накопичена амортизація	1002	8,30	8,30
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 184,10	1 707,60
Основні засоби:	1010	11 393,90	7 432,10
первісна вартість	1011	22 732,50	20 194,60
знос	1012	11 338,60	12 762,50
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	2 823,70	3 085,60
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	15 401,70	12 225,30
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	37 848,00	51 490,30
у тому числі готова продукція	1103	36 683,50	50 427,20
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	8 251,50	7 047,60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	11,20	279,80
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	243,90
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 692,70	10 335,20
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 160,60	75,60
Витрати майбутніх періодів	1170	131,90	55,80
Інші оборотні активи	1190	1 798,80	1 160,10
Усього за розділом II	1195	80 894,70	70 444,40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	96 296,40	82 669,70

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 710,00	2 710,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	677,50	677,50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	30 687,30	33 874,50
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	34 074,80	37 262,00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595		172,00	115,80
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	16 080,70	16 900,00
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	8 069,20	12 773,00
розрахунками з бюджетом	1620	691,10	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	56,30	-
розрахунками зі страхування	1625	-	0,70
розрахунками з оплати праці	1630	3,50	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	37 205,10	15 618,20
Усього за розділом III	1695	62 049,60	45 291,90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700		-	-
Баланс	1900	96 296,40	82 669,70

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2022

	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	107 193,80	151 012,80
Інші операційні доходи	2120	6 172,70	6 423,30
Інші доходи	2240	143,80	5 533,90
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	113 510,30	162 970,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	61 121,70	95 256,20
Інші операційні витрати	2180	33 305,10	34 449,60
Інші витрати	2270	2 635,50	3 357,60
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	97 062,30	133 063,40
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	16 448,00	29 906,60
Податок на прибуток	2300	2 960,60	5 365,80
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	13 487,40	24 540,80
Керівник		Гавриленко Андрій Петрович (ініціали, прізвище)	
Головний бухгалтер		Світлична Валентина Володимирівна (ініціали, прізвище)	
1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.			